19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
އުިޖް ތިމ ޢީ ކޮމިޓީ ގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން
7 ޖުލައި 2020
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގެ (ކޮ މިޓީކުރ ކޮ ޓަރި)1
ފެށުނު ގަޑި: 10:00

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
}ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު؛ ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢީސާ{
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 2020 ވަނަ އަހަރުގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް ވަޑައިގެން ދެއްވި އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ އެޖެންޑާގައި މި އޮތީ އެފް.އޭ.އެމްގެ އިންތިޚާބާއި ގުޅޭ
ގޮތުން ޢާޘިމް ހުށަހަޅާފައި އޮތް ގަރާރާއި ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެން ޔޫތު މިނިސްޓަރާ ބައްދަލުކުރަން މި ކޮމިޓީން
ނިންމި ނިންމުމަށް ޔޫތު މިނިސްޓަރު ހާޒިރުކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ބާއްވާ ކޮމިޓީއެއް. ދެން، މިނިސްޓަރު މިކޮޅަށް
ވަނުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު ހިތައް މި އަރަނީ ގަރާރު އިއްވާލާނީ މިނިސްޓަރު އައީމައޭ. މިނިސްޓަރު އައުމުގެ ކުރިން
ތި ބޭފުޅުން އިތުރު އެހެން ކަމެއް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންފުޅުތޯ؟ އާދެ! ޝިފާ އެހެންވީމާ، މިނިސްޓރަށް ދަންނަވާލާ.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) .` އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ބާއްވާ އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީއަކީ މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޘިމް އެފް.އޭ.އެމްގައި ހުރި، ކުޅިވަރާ ބެހޭ ގާނޫނާއި ޚިލާފަށް އެފް.އޭ.އެމްގައި ހިނގާ
މައްސަލަތަކަކާއި އަދި އެފް.އޭ.އެމްގެ އިންތިޚާބު ކުޅިވަރާ ބެހޭ ގާނޫނާއި ޖަމްޢިއްޔާތަކާ ބެހޭ ގާނޫނާއި ޚިލާފަށް ބޭއްވި
ކަމަށް އެ ބޭފުޅާ ފާހަގަކޮށް، މި ކޮމިޓީއަށް ހުށަހަޅާފައި އޮތް ގަރާރަކާއި ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓަރާއި
އަދި މިނިސްޓްރީގެ ބޭފުޅުންނަށް މި ދަންނަވާލީ. ދެން ޝިފާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސެކެޓޭރިއޭޓުން އެ ގަރާރު ތި
ބޭފުޅުންނަށް އިއްވާލާނެ. ގަރާރު އިއްވާލީމަ އެ ގަރާރާއި ގުޅޭ ގޮތުން މިނިސްޓަރު ދޭން ބޭނުންވާ މައުލޫމާތެއް
ކޮމިޓީއަށް ދިނުމަށްފަހު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އިތުރަށް ސާފުކުރަން ބޭނުންވާ
ކަންތައް ސާފުކުރަން. ދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެހެން ގޮތަކަށް ކަނޑަނާޅާހާ ހިނދެއްގައި އަޅުގަނޑު މި ކޮމިޓީ
ގެންދާނީ 11:15 އާއި ހިސާބަށް އިނގޭތޯ. އޭގެތެރެއިން ބައިގަޑިއިރު އަޅުގަނޑު މި ބަލަނީ ތިބޭފުޅުންނަށް. ދެން
އަނެއް ބައިގަޑިއިރު މެންބަރުންނަށް އިނގޭތޯ. ދެން އެހެން ވިޔަސް ވެސް 70 ޕަސެންޓް ފުރުޞަތު ލިބެނީ
އާންމުކޮށް ތި ބޭފުޅުންނަށް. މެންބަރުން ކުރާ ސުވާލަށް ޖަވާބުދޭން ވެސް ތި ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތު އޮންނަނީ.
އެހެންވީމާ، ޝިފާ ގަރާރު އިއްވާލާ.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާ ޘިމް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 179 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން
ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ ދިރާސާކުރެއްވުމަށް މި ކޮމިޓީއަށް ވަނީ ފޮނުއްވާފަ. އެ މައްސަލައަކީ މިނިސްޓްރީ އޮފް
ޔޫތު އެންޑް ސްޕޯޓްސް އެންޑް ކޮމިއުނިޓީ އެމްޕަވަރމަންޓުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުޅިވަރު ގާނޫނާއި އެއްގޮތަށް ފުޓްބޯޅަ
1

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
އެސޯސިއޭޝަން އޮފް މޯލްޑިވްސްއާއި ދޭތެރޭ ފިޔަވަޅު އަޅާފައި ނުވާތީ ފުޓްބޯޅަ އެސޯސިއޭޝަން އޮފް މޯލްޑިވްސްއާއި
ދޭތެރޭގައި ގާނޫނުގައިވާ ގޮތަށް ފިޔަވަޅު އަޅައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ. ދީބާޖާ: މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި
ކުޅިވަރު ދާއިރާގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ކުލަބު ޖަމުޢިއްޔާތައް، އެސޯސިއޭޝަން އަދި ފެޑެރޭޝަންތައް ރެގިއުލޭޓްކޮށް،
ފާރަވެރިވުމަށާއި، ކުޅިވަރާ ބެހޭ ގާނޫނުގެ ދަށުން ގާއިމުކުރެވިފައިވާ ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކާއި ސިޔާސަތުތައް
ތަންފީޛުކުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ގާނޫނީ ގޮތުން މަތިކޮށްފައިވާ ފަރާތަކުން، އެ ފަރާތްތަކުގެ ގާނޫނީ މަސްޢޫލިއްޔަތު
ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އަދާކުރަމުން ނުގެންދާތީ، މިހާރަށްވުރެ ބޮޑަށް ދައުލަތުން އެ ފަރާތްތަކަށް ސަމާލުކަން ދިނުމަށާއި
ދައުލަތުގެ ފެންވަރުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވާދަވެރިކޮށް ކުޅޭ އެންމެހައި ކުޅިވަރުތައް ބައިނަލްއަޤްވާމީ، ޤައުމީ އަދި
ރަށު ފެންވަރުގައި ކުރިއެރުވުމަށް ހިންގޭ ހަރަކާތްތައް އެއްވެސް ތަފާތުކުރުމެއް ނެތި ހުރިހާ މީހުންނަށްމެ،
ބައިވެރިވެވޭ ކުޅިވަރު ހަރަކާތެއްކަން ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށް މިހާރަށްވުރެ ހަރުދަނާ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުމަށް އެދި
ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ. މައްސަލަ. 20 ނޮވެންބަރު 2016 ގައި އިންތިޚާބުވި ފުޓްބޯޅަ އެސޯސިއޭޝަން އޮފް
މޯލްޑިވްސް އެގްޒެކެޓިވް ކޮމިޓީން ފުޓްބޯޅަ އެސޯސިއޭޝަން އޮފް މޯލްޑިވްސް ހިންގަމުން ގެންދަނީ އެ
އެސޯސިއޭޝަންގެ ހިންގާ ގަވާއިދާއި 30 /2015 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުޅިވަރު ގާނޫނު އަދި އެ ގާނޫނުގެ ދަށުން ބާރު
ލިބިގެން ހަދާފައިވާ ކުލަބު ޖަމުޢިއްޔާ ރެޖިސްޓަރީކޮށް ހިންގުމުގެ ގަވާއިދާއި ޚިލާފަށް ކަމުގައި ދެކެމެވެ. މިގޮތުން -1
އެފް.އޭ.އެމްގެ ހިންގާ ކޮމިޓީ 20 ނޮވެންބަރު 2016 ގައި އިންތިޚާބުވި ފަހުން ތަފާތު އެކި ދުވަސްވަރު ހިންގާ
ކޮމިޓީއަށް ރަސްމީކޮށް އިންތިޚާބުވީ ބައެއް ފަރާތްތައް ވަނީ އެކިއެކި ސަބަބުތަކާއި ހުރެ ހިންގާ ކޮމިޓީން
އިސްތިއުފާދެއްވާފައެވެ. އަދި އެގޮތުން ހުސްވި މަޤާމުތަކަށް އެފް.އޭ.އެމްގެ ހިންގާ ގަވާއިދު ބުނާ ގޮތުން އެކިއެކި
ފަރަތްތައް އައްޔަނުކޮށްފައިވާ ވީހިނދު، އަދި -2 އެފް.އޭ.އެމްގެ ހިންގާ ގަވާއިދުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނަނީ
ހިންގާ ކޮމިޓީ އިންތިޚާބުވުމަށްފަހު ހިންގާ ކޮމިޓީގެ މަޤާމެއް ނުވަތަ 50 ޕަސެންޓް މަޤާމާއި ހަމައަށް މަޤާމެއް
ހުސްވެއްޖެ ނަމަ ޖެހިގެން އޮންނަ ކޮންގްރެސްއާއި ހަމައަށް އެ ހުސްވި މަޤާމަށް މީހުން އައްޔަނުކުރުމުގެ ބާރު
އެފް.އޭ.އެމްގެ ހިންގާ ކޮމިޓީއަށް ލިބިގެންވާކަމަށާއި އަދި ޖެހިގެން އަންނަ ކޮންގްރެސްގައި ހިންގާ ކޮމިޓީގެ ދައުރު
ބާކީ އޮތް ބައި އެ އައްޔަނު ކުރެވުނު މަޤާމުތަކަށް އަލުން މީހުން އިންތިޚާބު ކުރަންޖެހޭކަން ސާފުކޮށް އެނގެން އޮތް
ހިނދު، އަދި -3 ކުލަބު ޖަމުޢިއްޔާ ރެޖިސްޓްރީކޮށް ހިންގުމުގެ ގަވާއިދުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި
ޖަމްޢިއްޔާއެއްގެ ހިންގާ ކޮމިޓީގެ ދައުރު ހަމަވުމުގެ 30 ދުވަސް ކުރިން ހިންގާ ކޮމިޓީ އަލުން އިންތިޚާބު
ކުރަންވާނެކަމަށާއި އަދި ހިންގާ ކޮމިޓީގެ ދައުރު ހަމަވުމުގެ ކުރިން ހިންގާ ކޮމިޓީގެ މަޤާމެއް ހުސްވެއްޖެ ނަމަ އެ
މަޤާމަށް 30 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މީހަކު އިންތިޚާބު ކުރަންވާނެ ކަމަށް އޮތް ހިނދު، އަދި 30/2015 -4
2

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުޅިވަރު ގާނޫނުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވާދަވެރި ގޮތުގައި ކުޅެވޭ އެންމެހައި
ކުޅިވަރެއްގައިމެ ހަރަކާތްތެރިވާ ކުލަބު ޖަމްޢިއްޔާ އަދި އެސޯސިއޭޝަންތައް ރެޖިސްޓްރީކުރުމާއި އެ ފަރާތްތަކުގެ
އަސާސީ އަދި ހިންގާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތީން އެ ފަރާތްތައް ޢަމަލުކުރޭތޯ ފާރަވެރިވެ، ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލަށް
ޢަމަލު ނުކުރާ ފަރާތްތަކާމެދު މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާއި އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތީން ފިޔަވަޅު އަޅަންޖެހޭނެ
ކަމަށް އޮތް ހިނދު، -5 ހަމަ އެ އެސޯސިއޭޝަންގެ ހިންގާ ގަވާއިދުގެ 34 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ އަދަދަށް ކޮންމެ
މަހަކު އެއްފަހަރު ހިންގާ ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުން ބާއްވާފައިނުވުމާއި އަދި 83 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ އެ
އެސޯސިއޭޝަން އުފަންކޮށްފައި ނެތް ހިނދު، ބުނާ އެސޯސިއޭޝަންތައް އުފަންކޮށްފައި ނެތް ހިނދު، -6 ކުލަބު
ޖަމްޢިއްޔާ ރެޖިސްޓްރީކޮށް ހިންގުމުގެ ގަވާއިދުގެ 39 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ޖަމުޢިއްޔާ އެއް ރެޖިސްޓްރީ ކުރާ
ތާރީޚުން ފެށިގެން 2 އަހަރުވާއިރު، އެ ޖަމުޢިއްޔާއަކުން ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން އެއްވެސް
ކަމެއް ނުކުރާ ނަމަ ނުވަތަ އެއިން އެއްވެސް ކަމެއް ނުކޮށް ވިދިވިދިގެން 2 އަހަރުވެފައިވާ ނަމަ އެ
އެސޯސިއޭޝަންގެ ރެޖިސްޓްރޭޝަން ބާތިލުކުރުމުގެ ބާރު ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސްއަށް ލިބިގެން ވީހިނދު،
ފުޓްބޯޅަ އެސޯސިއޭޝަން އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ހިންގާ ގަވާއިދާއި 30/215 ދިވެހި ކުޅިވަރު ގާނޫނާއި އަދި ފުޓްބޯޅައިގެ
މައި ޖަމްޢިއްޔާ ފީފާގެ ހިންގާ ގަވާއިދާއި އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޔޫތު، ސްޕޯޓްސް އެންޑް
އެމްޕަވަރމަންޓަށް އެންގުމަށާއި އަދި މި އެންމެހައި ކަންކަމަށް ޢަމަލުކުރުމަށްފަހު މެނުވީ އެފް.އޭ.އެމްގެ އިންތިޚާބު
ނުބޭއްވުމަށް އެންގުމަށާއި އަދި ވަގުތުން ވަގުތަށް މިކަން ބަލާ، އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ
179 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތީން މި މައްސަލަ ހުށަހަޅަމެވެ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު، އަޅުގަނޑު މިނިސްޓަރާށާއި އަދި މިނިސްޓްރީގެ ބޭފުޅުންނަށް އެ ގަރާރާއި ގުޅޭ ގޮތުން މި ކޮމިޓީއަށް ތި
ބޭފުޅުން ދެއްވަން ބޭނުންފުޅުވާ މައުލޫމާތާއި އަދި ތި ބޭފުޅުން ފާހަގަކުރަން ބޭނުންފުޅުވާ ކަންކަން ފާހަގަކުރަން
އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ހުޅުވާލާނަން. މިނިސްޓަރ ކުރިއަށް ގެންދަވާ.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޔޫތު، ސްޕޯޓްސް އެންޑް ކޮމިއުނިޓީ އެމްޕަވަރމަންޓް އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު އަދި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. އަޅުގަނޑަށް މި
ފުރުޞަތު ދެއްވީތީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. ދެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް ތެރޭގައި މި
3

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ގަރާރު ހުށަހެޅި، މިކަމާ ބެހޭ ގޮތުން އަސްލުގައި ބަހުސްކުރެވިގެން ދިޔައިރު އަޅުގނޑަށް ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅަށް
އިހުސާސް ކުރެވުނު މިކަމުގެ ފުރިހަމަ މައުލޫމާތު ނެތި، މި ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރުގެ ގަރާރަށް ވަރަށް ބޮޑަށް
ޑިޕެންޑްވެގެންކަން ބަހުސް ގޮއްސައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވަރަށް އުންމީދު ކުރަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި
ފުރުޞަތު ލިބޭނެ ކަމަށް. އެއްކަމަކަށް މި މައްސަލަ މިތަނަށް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑާއި ޢާޡިމް ބައްދަލުކުރި
އިނގޭތޯ. އެމް.ޕީ ޢާޘިމް ބައްދަލުކުރެއްވި. އަދި އެއާ އެކީގައި އަޅުގަނޑަށް ފޮނުވި ސިޓީއެއް ހަމަ ތީގައި ތި ހުރި
ވާހަކަތައް ހިމަނާފައި، އެ ސިޓީ އަޅުގަނޑަށް ލިބުނު ދުވަހު އަޅުގަނޑު ޕާސްކުރިން އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޝަނަރަށް
އިނގޭތޯ، ސްޕޯޓްސް ކޮމިޝަނަރަށް މިކަން ސާފުކުރަން. އެކަން އަޅުގަނޑަށް އެނގިގެން ސާފުކުރި. އެއަކު
މައްސަލައެއް ވެސް ނެތް. އެކަމާ ބެހޭ މައުލޫމާތު ވެސް އެބަ ހުރި ހިއްސާ ވެސް ކޮށްފަ. ދެން ހަމަ އެއާއެކީގައި
ދެން އައީ ތި ބޭފުޅުންގެ ފަރާތުން އަޅުގަނޑަށް އައި ރިކުއެސްޓެއް މި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން. އަޅުގަނޑު ހަމަ
އެއްކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި 10 އަހަރު އުޅެފައި ހުރި މީހެއްގެ ގޮތުން ޙަޤީޤަތުގައި
އުސޫލެއްގެ ގޮތުން ޢަމަލުވެސް ކުރާކަށް ނުވެސްޖެހޭ ދެއްތޯ. އެކަމަކު ވެސް އަދި އަޅުގަނޑަށް ގާނޫނުން ނުވެސް
ލިބޭ ބާރެއް އިނގޭތޯ އިލެކްޝަނެއް ލަސްކޮށްދޭން އެދުމަކީ. ކުޅިވަރާ ބެހޭ ގާނޫނުން އަޅުގަނޑަށް އޮންނަ ބާރެއް
ނޫން އެއީކީ. އެކަން ވެސް އަޅުގަނޑު ކުރިން އިނގޭތޯ. އެކަންވެސް އަޅުގަނޑު ކޮށްދިން ވާހަކަ ހަމަ ތި ބޭފުޅުންގެ
މައުލޫމާތަށް ޓަކައި މިތާ ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. އަޅުގަނޑު އެފް.އޭ.އެމް މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ
ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ތި ބޭފުޅުންނަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ކަންނޭނގެ އެންމެ ފުރަތަމަ ހަމަ އައިތާ ކައިރީގައި
އަޅުގަނޑުމެން މި ހަނގުރާމައެއް ކުރިން. އެ ހަނގުރާމަ ކުރީ އެކަމު ފުޓްބޯޅަ ކުލަބުތަކާއި އެކީގައި. އެވަރުން ވެސް
މިނިސްޓަރުގެ ދައުރެއް އެ ތަނުގައި ފެންނަން އޮންނާތީ، އެކި ގޮތް ގޮތުން، އިންޑައިރެކްޓްކޮށް ވެސް. އަޅުގަނޑު
ފާޅުގައެއް ނޫން އެކަން ކުރީ. ފަހަތުގައި ހުރެގެން އިނގޭތޯ. އެކަމަކު ވެސް އެކަމާއި ގުޅިގެން އޭރު ތަފާތު
އިންޒާރުތައް ފީފާ، އެފް.ސީން ދެމުން އައީ. ނިމިގެން ދިޔައިރުގައި މި ހުރިހާ ވެސް ބަޔަކީ މީގައި ފުޓްބޯޅަ
އެސޯސިއޭޝަންގެ ވެސް ކުލަބުތައް. އެހެންވީމާ، އެ ކުލަބުތަކުން ކަމެއް ބޭނުންވާ ގޮތް ނޫން އެހެން ގޮތަކަށް
މީގެތެރެއަކު ނުހިނގާ ފީފާގެ ސްޓެޓިއުޓްސް ބުނާ ގޮތަކުން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އެކަން އަޅުގަނޑުމެން އަތުން
ގެއްލިގެންދިޔަ. މިތަނަށް އައި ފީފާއާއި އޭ.އެފް.ސީން. އެއީ ކީއްވެތޯ. ކުލަބުތަކުން އެކަން ކުރީމަ. ކުލަބުތަކުން
އޭރުގައި ސޮއިކުރުވީ. މީޑީއާ ވީމާ އަޅުގަނޑު މިތާ ބުނަން ނުޖެހޭ ބައިވަރު ވާހަކަ އެބަ ހުރި. ފަހުން އަޅުގަނޑު
ބުނެލަދޭނަން މިކަމާއި ގުޅިގެން. އެހެންވީމާ، އެކަން ކޮށްފައި ކުލަބުތަކުން ކުރި ރިކުއެސްޓެއް ވީމަ މިތަނަށް
އޭ.އެފް.ސީ، ފީފާ އައީ. ޙަޤީޤަތުގައި އުސޫލެއްގެ ގޮތުން މިއަދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް ވިޔަސް، މަޖިލިސް
4

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
މެންބަރެއް ވިޔަސް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވިޔަސް، ސްޕޯޓްސް ކޮމިޝަނަރަށް މިކަމާއި ގުޅިގެން މައްސަލަ
ފޮނުވުމަށްވުރެ އޭގެ ބާރު ހުރިހާ ގޮތަކުން ވެސް ގަދަވާނީ ކުލަބަކުން އައީމަ ކުޅިވަރު ކަންތަކުގައި އިނގޭތޯ. އެއީ
އެފިލިއޭޓްވެފައި ތިބޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ، ޚާއްޞަކޮށް ފީފާ، އޭ.އެފް.ސީ ކަހަލަ ތަންތަން މި އޮންނަނީ. މިއީ ޔޫ.އެން
އަށްވުރެ މުއްސަނދި ތަންތަނުގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އެހެންވީމާ، ކުޑަކޮށް ވެސް ސަރުކާރުގެ ނޫނީ ދައުލަތުގެ
ނުފޫޒެއް މިއިން ތާކަށް ފެންނާކަށް ބޭނުމެއް ނެތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެއްކަމަކަށް ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން
ދިވެހިރާއްޖެ އެއީ އެންމެ ބޮޑު ކުޅިވަރަކީ ފުޓްބޯޅަ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ރާއްޖެ ސަސްޕެންޑް ކުރާވަރުގެ ކަމެއް ތި
ބޭފުޅުންނާއި އަޅުގަނޑުމެންނާއި ވެގެން ނުކޮށް. އެއީ އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ އެއް ވާހަކައަކަށް ދައްކަން
ބޭނުންވާ. ދެވަނަ ކަމަކަށް ހަމަ ސަސްޕެންޝަނެއްގެ ވާހަކަ ދައްކާއިރު ވެސް އަޅުގަނޑަށް އިނގޭ މި ކަންކަމުގައި
މިހާރު ތި ބޭފުޅުންގެ އެ ދުވަހު އައި ރިކުއެސްޓުގެ އެންޑް ރިސަލްޓްއަކީ ސަސްޕެންޝަނެއް އިނގޭތޯ. އެތަނަށް
މިސާލަކަށް އެ ދުވަހު އަޅުގަނޑުމެން ފުލުހުން ފޮނުވައިގެން އެކަން ހުއްޓުވި ނަމަ ރާއްޖެ ސަސްޕެންޑް އަޅުގަނޑަށް
ޔަގީން ކުރާނެކަން އިނގޭތޯ. ސަސްޕެންޑް ކުރީމަ އެއަކުން ނިކުންނަ ނަތީޖާއެއް ނެތޭ. އަޅުގަނޑު މިކަން ހަމަ ވަރަށް
ރަނގަޅަށް ބަލާފައި މި ދަންނަވަނީ. ޕެރޫގެ، ހަމަ އެގޮތަށް ކުރީގެ ޕެރޫގެ ފުޓްބޯޅަ އެސޯސިއޭޝަންގެ ރައީސާއި
ޖެހުނު މައްސަލައެއްގައި އޭރު އެ ސަރުކާރުގެ، އެ އެސޯސިއޭޝަންގެ ލީޑަރޝިޕް ބަދަލުކުރަންޖެހުނު
މައްސަލައެއްގައި މީހަކު މަރާލި ކަމަށް ތުޙުމަތުކޮށް ޖަލަށްލި. ފީފާގެ ސަސްޕެންޝަން އައީ އޭނަ މިނިވަން ކުރަން
ދެން ޕެރޫ ފުޓްބޯޅައިން ސަސްޕެންޑް ކުރަން. 4 އަހަރު ފަހުން ދޫކޮށްލީމަ ހަމަ އައީ އޭނައަށް. ހަމަ ޕާކިސްތާނުގައި
ވެސް ހަމަ މިހެން އިނގޭތޯ. ހަމަ އެ އޮންނަ ބައެއް އަނެއްކާވެސް ދަނީ. ސަސްޕެންޝަނަށް އައީ. އެހެންވީމާ،
އެއަކުން ނިކުންނަ ނަތީޖާ ނެތޭ. އެހެން ނޫން. މިއަދުވެސް އިނގޭތޯ މިއަދުވެސް ހުރިހާ ފުޓްބޯޅަ ކުލަބުތަކަށް އެ
ޝަރުތު ހަމަވާ އެބަ އޮތް އިނގޭތޯ އެ މީހުންގެ އަސާސީ ގަވާއިދުގައި ވޯޓިންގ ރައިޓްސް ލިބޭނީ ވަކިވަރަކަށް
މިސާލަކަށް މުބާރާތްތައް ނުހުއްޓަ ކުޅުނީމައޭ. މި ހުރިހާ އެއްޗެއް ހުރޭ ލިޔެފަ. އެ ޝަރުތު ހަމަވާ ކުލަބުތަކުން
މިއަދުވެސް ހަމަ އިނގޭތޯ އެތާ ލީޑަރޝިޕްގެ ނޯކޮންފިޑެންސް ނެގޭނެ. އަނެއްކާ އަޅުގަނޑަށް މިކަމުގައި އެންމެ
ކަންބޮޑުވި އެއްކަމަކީ މީގެ 4 މަސް ކުރިން އިލެކްޝަނަކަށް ގޮވާލީމަ ވާދަކުރާނެ އެއްވެސް މީހަކު ކުރިމަތިނުލާ.
އެންމެ މީހެއް ވެސް ކުރިމަތިނުލާ ބޮޑު ގާނޫނީ ސަރުކާރެއްގެ ކައިރީގައި އެތާ ހުރި މިނިސްޓަރު ކައިރީގައި ގޮއްސައި
އިންތިޚާބު ހުއްޓުވާށޭ ބުނީމަ އެއީކީ ރީތި ކަމެއް ނޫން އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ކޮންމެ، ވަރަށް ބޮޑަށް އެކިއުޒް ކުރަން
އުޅޭ އަޅުގަނޑާއި ބައްސާމްއާ. އެހެން ނޫން ނަމަ އަޅުގަނޑު އންމެ ފުރަތަމަ އައިސް އެ ހަނގުރާމައެއް ނުކުރާނެ.
އެކަމު އެކަން ކޮށްފައި ކުލަބުތަކުން ދެން ބޭނުން ނުވާކަން އެނގި ހުރެ އަޅުގަނޑު މި ވަގުތު އަޅުގަނޑާއި
5

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ހަވާލުކޮށްފައި ހުރި މީހާގެ ހައިސިއްޔަތުން ކިހިނެއްތޯއޭ އަޅުގަނޑު އެތާ ތިބޭ މީހުންނާއި ހަނގުރާމަ ކުރަމުން
ކުޅިވަރު ކުރިއަށް ގެންދާނީ އިނގޭތޯ. އެކަމެއްނުވާނެ. އެ ޖާގައެއް ނޯންނާނެ. މިއޮތީ ބޯމަތީގައި މިހާރުވެސް
ވޯލްޑްކަޕް ކޮލިފައިން މެޗްތައް. މާޒިއާއި ޓީ.ސީ ސްޕޯޓްސް ކުލަބާއި އޭ.އެފް.ސީ ކުލަބު މުބާރާތްތައް ކުޅެމުން އެ
ދަނީ. މިއިން ކޮންމެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ޚަރަދުކުރަމޭ އިނގޭތޯ. މިސާލަކަށް މާޒިޔާއަށް މިހާރު އޭގެން
ކޮލިފައިވުމުގެ ފުރުޞަތު އެބަ ފެނޭ. ޖާގަ އެބަ ފެނޭ. އެކަން ކުރުމުގައި މާޒިޔާ ވެސް ޤަބޫލު ކުރާނެ
އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އޭގެ އެންމެ ބޮޑު ހިއްސާދާރުންކަން. މި ހުރިހާ ކަމެއް ވަރަށް ބޮޑު ހުރަސްތަކެއް ޙަޤީޤަތުގައި
އެޅިގެންދަނީ ދެއްތޯ. އެހެންވީމާ، މި ދެންނެވިހެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް އުނދަގުލޭ އަޅުގަނޑުމެން މިތާ
ތިބޭއިރުގައި އެއްކަލަ އޭގެން ނަތީޖާއެއް ނުނިކުންނާނެ ކަހަލަ ކަންތަކެއް، ހަމަ ނަމަކަށް ކަމެއް ކުރާ އުސޫލުން ކުރާ.
ޓްރައިކޮށްފައި ނުވީމަ ނުވުނީމައޭ މިކަން މި ހިނގަނީ. ކުޅިވަރުގެ ތާރީޚުގައި އިނގޭތޯ މިދިޔަ އަހަރަކީ މުޅި
ކުޅިވަރުގެ ތާރީޚުގައި އެންމެ ކާމިޔާބު އަހަރު. އެންމެ ގިނަ މެޑަލް ހޯދި އަހަރު. ކުޅިވަރުގެ ތަރައްޤީއަށް ބަލާއިރު
އެންމެ ނުލިބި، ދުވަހަކު ފުރުޞަތު ނުލިބި ތިބި ތަންތަނަށް ރަނގަޅު ފެސިލިޓީޒްތައް އަޅުގަނޑުމެން ހަދައިދިނިން.
މިހާރުވެސް އެ މަސައްކަތް އެ ދަނީ ކުރިއަށް. އެތްލީޓުންނަށް ނުލިބޭ ރަނގަޅު ޓްރެއިނިންގ އޮޕޮޗިނިޓީ ހޯދައިދީފައި
ހުންނާނެ. މި ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ނުދެއްކިޔަސް އެސޯސިއޭޝަންތަކުގެ ވެރިންނާއި އެތްލީޓުން ދައްކާނެ. އެ މީހުންނަށް
އެކަން އިނގޭނެ. އެހެންވީމާ، ޙަޤީޤަތުގައި އެކަން ކުރާއިރު އަޅުގަނޑަށް ވެސް އިނގޭ މީގައި އެބަ ތިބި
އަޅުގަނޑުމެންނާއި ސިޔާސީ ގޮތުން ޚިޔާލު ތަފާތު ބައެއް ބޭބޭފުޅުން އެބަ ތިއްބެވި. އެކަމު އެ ބޭފުޅުންނެއް
އަޅުގަނޑަށް އެކަން ނުދައްކާ، އަޅުގަނޑު ކުރާ މަސައްކަތުގައި ހުރަހެއް ނެތިއްޔާ މައްސަލައެއް ނެތްތާ ދެއްތޯ.
އެހެންވީމާ، އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ޙަޤީޤަތުގައި މަސައްކަތް ކުރަމުން މި ދަނީ. މިތާ މި ތިއްބެވީ މިހާރު މިސާލަކަށް
ކޮމިޝަނަރ، ސްޕޯޓްސް ކޮމިޝަނަރު ހީނާ ސަލީމް. އަދި އެ އިންނެވީ ސްޕޯޓްސް ކައުންސިލު ރައީސް، އިބްރާހީމް
އިސްމާޢީލް. އަޅުގަނޑު އެ މީހުންނަށް ގުޅައިގެން އުނދަގޫކޮށްގެން ކަންކަން މަޖުބޫރުކޮށްގެން ނުހަދަން އިނގޭތޯ. އެ
ބޭފުޅުންނަށް، އަޅުގަނޑުގެ އޮންނަ ލަފައެއް އަޅުގަނޑު ހިއްސާކޮށްފާނަން. އެކަމު ވަކިގޮތަކަށޭ ކަންތައް ކުރަން
ޖެހޭނީ މިހެނެއް ނުހަދަން. ހަމައެކަނި އެފް.އޭ.އެމްއެއް ނޫން. ވޮލީބޯޅަ އެސޯސިއޭޝަން ކަންތަކުގައި ވެސް،
އިލެކްޝަން ކަންތަކުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންވާނެ. މިއަދާއި ހަމައަށް ވެސް އަދިވެސް ޙައްލެއް ނުނެރެވޭ. މިހާރު
ގާތްގަނޑަކަށް އަހަރެއްވާން މި ދަނީ. ވޮލީބޯލަ އެސޯސިއޭޝަން ހިންގާނެ ބޮޑީއެއް ނޯންނާނެ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު
ރާއްޖެ ސަސްޕެންޑް ކުރާނެކަމުގެ އިންޒާރެއް ދީނީމަ އަޅުގަނޑު ފުރައިގެން ލުޒެއިންއަށް ގޮސް، އެ ތާނގެ
އެފް.އައި.ބީ ރައީސާއި ބައްދަލުކޮށްގެން އާދޭސް ކުރީމަ، ކޮމިޓީއެއް ހަދައިދިން. އެ ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތްކޮށްކޮށް އެ
6

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ތިބެނީ. އަޅުގަނޑުމެން މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑު ފީފާއަށް ސިޓީއެއް ލިޔުނަސް އަޅުގަނޑަކަށް ހިއެއްނުވޭ އަޅުގަނޑަށް
ރިޕްލައި ވެސް ކުރާނެހެން. ކޮމިޝަނަރު ލިޔެފިއްޔާ ފަހަރެއްގައި ކޮށްފާނެ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މި ތަންތަން މި
މަސައްކަތް ކުރަނީ ކިރިޔާވެސް އެ މީހުންގެ ގައިގައި އަތްނުލެވޭ ވަރަށް. ދެން މިހާރު އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލު
ކުރަން މިހާރު އެންމެ ފުރަތަމަ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ގާނޫނީ ހައިސިއްޔަތު އެސޯސިއޭޝަންތަކަށް ދިނީމަ އެކަން އެ
މީހުން ދެން މި އެފިލިއޭޓްވަނީ އިންޓަރނޭޝަނަލް ބޮޑީއާއަށް. އޭގައި މި ބައިވެރިވަނީ އެ މީހުންގެ ގާނޫނުތަކާއި
ގަވާއިދުތަކާއި އެއްގޮތަށް. ދެން އޭގެފަހުން އޭގެ ބޭރަކުން މަސައްކަތެއް ނުކުރެވޭ. މިހާރު މިސާލަކަށް ކުރީ ދުވަހު އެ
ބައްސާމް ވިދާޅުވި ނޫންތޯ މަޖިލީހަށް ގެނެސްގެން ތިމަންނަ ޤަބޫލެއް ނުކުރަމޭ. އަސްލު އެ ވިދާޅުވާ ވާހަކަ،
ދިވެއްސެއް ވީމަ ގެނެވޭނެތާ މިތަނަށް. ހައްޔަރުކޮށްގެން ވެސް ގެނެވިދާނެ. އަމުރުކޮށްގެން ގެނެވިދާނެ ދެއްތޯ؟
ގެނައިމަ، އެކޮޅުން އެ މީހުން އެއީ ކިހާވަރަކަށްތޯ ނުފޫޒު ފޯރުވަނީ ވަރެއް ބަލާފައި ދެން މިއަންނަނީ
ސަސްޕެންޝަނެއް. އެއީތޯއޭ އަޅުގަނޑުމެން މިބުނާ ޙައްލަކީ ދެއްތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ރަނގަޅު ކުލަބު
މެޗުތައް ބަލާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް މިއަދަކު ނުފެނޭ މީހުން ވަންނަތަން. އެއީ ޙަޤީޤަތް އިނގޭތޯ. އެކަމު
ރާއްޖޭގެ ފުޓްބޯޅައަށް ސަސްޕެންޝަން އައިމަ އަޅުގަނޑާއި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށްވުރެ ނުބައި ބަޔަކު މި ޤައުމުގައި
ނުތިބޭނެ. އަޅުގަނޑަށް ޔަޤީން. އަދި އެ ކަމަކުގައި، މިހާރު، އެހެންވެ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. ތިއިން ކޮންމެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކީ ހަމަ ގަދަވީމަ މި މަޖިލީހަށް ވަޑައިގެން ތިއްބެވި ބޭފުޅުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު
ގަބޫލުކުރަން ހަމަ ތިއިން ކޮންމެ ބޭފުޅެއް ވެސް ކަންކަން ހަމަ ނިންމަވާއިރުގައި ތި ބޭފުޅުންގެ އަމިއްލަ ވިސްނުމެއް
މި ކަންކަމަށް ހަމަ ގެންގުޅުއްވާނެކަން. ބައްލަވާފައި، މިދެންނެވިހެން، އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ގައިމު ވެސް ގާނޫނީ އިމުގެ
ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތި ބޭފުޅުން އަންގާ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަށް ދެވެން ހުރި ހުރިހާ އެއްބާރުލުމެއް ހަމަ
ދޭނެކަމުގެ ޔަޤީންކަން ހަމަ މި ފުރުޞަތުގައި ވެސް އަރުވަން. އަދި ހަމަ ވާހަކަ ނިންމާލުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު ހަމަ
ދަންނަވަން ބޭނުން، ކުޅިވަރުގެ ގާނޫނު ބުނާގޮތުން އެސޯސިއޭޝަންތަކާ ގުޅޭ ކަމަކީ މިނިސްޓަރާ ބެހޭ ކަމެއް ނޫން
އިނގޭތޯ. އެކަމާ ޙަވާލުވެ އިންނަވާ ބޭފުޅަކީ ކޮމިޝަނަރު ޙަޤީޤަތުގައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ލައްވާ ކުރީދުވަހު
ވެސް އެފް.އޭ.އެމަށް އެ ފޮނުވި ސިޓީއަކީ އަޅުގަނޑަށް ފޮނުވޭނެ ސިޓީއެއް ނޫނޭ މި ބުނަނީ އިނގޭތޯ. ދެން،
އަޅުގަނޑު ވެސް އެހެންވީމާ، ތި ބޭފުޅުން ފޮނުވި ސިޓީގައި އޮތް ޢިބާރާތާ އެއްގޮތަށް އަޅުގަނޑު ފޮނުވާލީ. ދެން،
މާދަމާ ވެސް އައިސް އަޅުގަނޑުގެ ގައިގައި ވެސް އެހެންނޫނީ ހިފޭވަރަކަށް އަޅުގަނޑު ކަމެއް ކޮށްގެން ނުވާނެތާ.
އެހެންވީމާ، މި އަޅުގަނޑުގެ ފަރާތުން ހަމަ ހިއްސާކޮށްލަން އޮތް ވާހަކަ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ.
7

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސް ދެއްތޯ؟ ފުރުޞަތު އަރުވާއިރު އަޅުގަނޑު ބޭނުން ދަންނަވާލަން އެ
ގަރާރުގައި އެބަހުރި ގާނޫނާއި ގަވާއިދުގެ ވަރަށް ގިނައިން މާއްދާތަކަށް ރިޢޔާތްކުރައްވާފަ. މި ކޮމިޓީއަށް އެނގުން
ވަރަށް މުހިންމު ވާނެ އެ މައްސަލަ ހުށަހެޅި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައި އެހެރަ ގާނޫނީ ކަންކަން، ގާނޫނާއި ޚިލާފު،
ގަވާއިދާ ޚިލާފު ކަންކަން އެފް.އޭ.އެމް ތެރޭގައި ހިނގާކަން ތި ބޭފުޅުންނަށް ކަށަވަރުކުރެވިފައި އެބަހުރިތޯ ނުވަތަ
ނޫންތޯ ސާފުވުން އިނގޭތޯ. އެ ކަންކަން ބެލިފައި ހުރިތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ ސާފުވުން. ކުރިއަށް ގެންދަވާ!
ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސް އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން މި ކުޅިވަރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް އިން ބަލައިގަނެ، މިކަހަލަ
ކަންތައްތައް ކުރިއަށް ގެންދާތީ އަޅުގަނޑުމެން މިކަމާ ވަރަށް ބޮޑަށް އުފާކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، ބައެއް ބޭފުޅުން
ވިދާޅުވާނެ މި ކުޅިވަރާއި ސިޔާސަތާ ނުގުޅުވަން. އަޅުގަނޑުގެ އެންމެ ބޮޑު އެދުމަކީ މީގެ ކުޅިވަރު އެބަ ސިޔާސަތާ
ގުޅުވަންޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް، ސިޔާސީ ބޭފުޅުން މީގައި ސިޔާސީ ބޭނުންތަކެއް ކޮށްގެން ނުވާނެ. ދެން، ތިކުރެއްވި
ސުވާލުގައި އެބަ ވިދާޅުވޭ އޭގައި ހުރި ޕޮއިންޓުތަކާ އެއްޗެހި. ދެން، އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނީ އެ ޕޮއިންޓުތަކާ އެއްޗެހި
ބަރާބަރަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ލިޔެކިޔުމުން މިކޮޅަށް ފޮނުވަން އެކަހަލަ ކަމެއް ހިނގާ ކަމަށް ވާނަމަ. ދެން،
އަޅުގަނޑުމެން ބަލާބެލުމަށް އެކަހަލަ ކަމެއް ކުރި ކަމަކަށް ފާހަގައެއް ނުކުރެވޭ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން އަދި
އޭގެ އިތުރަށް އޮންނާނީ ބައެއް ކަންތައްތައް ސާފުކުރަން އެފް.އޭ.އެމްއަށް އެދިފަ. އެ އެއްޗެހި އަޅުގަނޑާ ހަމައަށް
ލިބުނުހާ އަވަހަކަށް މިކޮޅަށް ލިޔުމުން ހުށަހަޅާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
ސްޕޯޓްސް ކައުންސިލްގެ ރައީސް އިބްރާހީމް އިސްމާޢީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިބްރާހީމް އިސްމާޢީލް އިނގޭތޯ. ސްޕޯޓްސް ކައުންސިލެއްގެ ރައީސެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މިހާރު މަސައްކަތްކުރަނީ.
އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޓަކައި އިނގޭތޯ. އެންމެ ފުރަތަމަ ދަންނަވާލަން އޮތީ، ހަމަ
ސަރުކާރުގެ ހިންގުމުގެ ކަންކަން ބަލައި، މޮނިޓަރކޮށް ހެދުމަކީ ހަމަ ތި ބޭފުޅުންގެ ޒިންމާއެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު
ވެސް ގަބޫލުކުރަން އިނގޭތޯ. އަދި ޒިންމާގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެއް ކަމަށް ގަބޫލުކުރަން. އެކަން ކުރައްވަން ވެސް
ޖެހިވަޑައިގަންނަވާނެ އިނގޭތޯ. ދެން، ހަމަ އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުޅިވަރު ގާނޫނުގައި ބުނާގޮތުން ކުޅިވަރާބެހޭ
ކަންތައްތައް އެ ގާނޫނު ނިކުތުމަށްފަހުގައި، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަންފީޛުކުރެއްވުމަށް ފަހުގައި އެކަން ހިންގައި
8

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ބެލެހެއްޓުމަކީ އަދި ޖަމުޢިއްޔާތަކުގެ ބެލެނިވެރި ފަރާތަކަށް ވަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސް.
އެހެންވީމާ، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސްގެ މަސައްކަތް ދެން ބާކީ އެ ހިނގާ ނުހިނގާ ގޮތް ބަލައި މިކަން މޮނިޓަރ
ކުރުން އޮންނަނީ. މިވެސް އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނުގައި ބައެއް ތަޢާރުޟުވާ އިޝޫސްތައް ހުރުމާއެކުގައި އަޅުގަނޑުމެން
ކައުންސިލުން މިހާރު އެ ގާނޫނުއަށް ބައެއް އިޞްލާޙުތައް ގެނައުމުގެ މަސައްކަތްކުރަމުން ގެންދަނީ. އެ ވާހަކަ ހަމަ
މި ފުރުޞަތުގައި ދަންނަވާލީ. އާދެ! މި މައްސަލައަކީ، އަޅުގަނޑު ޕަރސަނަލީ އަޅުގަނޑު ވިސްނާގޮތުގައި އިނގޭތޯ
މައްސަލަ އަނެއްހެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީ ހަށް އައުމުގެ ކުރީގައި ޙައްލުކުރެވެންޖެހޭނެ މައްސަލައެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު
ގަބޫލުކުރަނީ އިނގޭތޯ. މައްސަލަ މި ހުށަހެޅުނު ގޮތް އަޅުގަނޑަށް ދެންމެ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި
މިނިސްޓަރ ވެސް އެ ވިދާޅުވެ ދެއްވީ. އެހެންވީމާ، އެ ޙަޤީޤަތުގައި މި ޖަމުޢިއްޔާގެ މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑަކަށް
ވެސް ގަބޫލެއް ނުކުރެވޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މި ކޮމިޓީއާ ހަމަ އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ފޯރަމަށް ވެސް
އަންނަންވާނެ ކަމަކަށް އިނގޭތޯ. ދެން، އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވާލާފައި، އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ މި
ޖަމުޢިއްޔާތަކަކީ އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ އެން.ޖީ.އޯތަކެއް އިނގޭތޯ. އެން.ޖީ.އޯތަކުގެ އެންމެ ބާރުގަދަވާނީ
އެން.ޖީ.އޯތަކުގެ މެންބަރުން އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުގެ އެ ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށްފަހު، އަޅުގަނޑުމެންގެ
ރާއްޖޭގެ ގާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން ސަރުކާރު ގެ ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށްފަހުގައި، އެ ދެން އެކަން ހިނގުމުގެ
ހުރިހާ އޮތޯރިޓީއެއް ދީފައި މި އޮންނަނީ ދެންމެ މިނިސްޓަރު ވެސް ވިދާޅުވި ގޮތަށް ހަމަ ޖަމުޢިއްޔާތަކަށް.
ޖަމުޢިއްޔާތަކުގެ ހިންގާ ކޮމިޓީއަށް. އަޅުގަނޑުމެން ރަޖިސްޓަރީކޮށްދެނީ ވަކި ޝަރުޠުތަކެއް ފުރިހަމަ ވީމަ.
އޭގެތެރޭގައި އޮންނާނެ އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާފައި ހަދާފައި އޮތް ރާއްޖޭގެ ގާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން
ބަދަލުކުރަންޖެހޭ ބައެއް ޕޮއިންޓުތައް. އޭގެތެރޭގައި ގާތްގަނޑަކަށް ފަންސަވީހަކަށް ތިރީހަކަށް ޕޮއިންޓު އެބައުޅޭ. އެ
ޕޮއިންޓުތަކެއް ހުންނާނީ. އެ ޕޮއިންޓުތަކަކީ ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން އެ ޖަމުޢިއްޔާއެއްގެ ހިންގާ ގަވާއިދުގައި
ހިމެނެންޖެހޭނެ ކަންތައްތައް އެއީ. އެހެންވީމާ، އެ ޕްރޮސެސް ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސް ހަމަ ހުރިހާ
ޖަމުޢިއްޔާތަކަށް ކުރައްވަމުން ގެންދަވަނީ. ދެން، މި ދެންނެވިހެން ގާނޫނު 2015 ގައި މިއޮތީ. އެހެންނަމަވެސް،
ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ހުރިހާ ގަވާއިދުތަކެއް، ގާނޫނު ހެދުން، ގަވާއިދު ހެދުމަކީ އެހާ ފަސޭހަކަމެއް ވެސް ނޫން.
އެހެންނަމަވެސް، އެ ހުރިހާ މަސައްކަތްތަކެއް އަދި މުޅިއަކުން ނުއެއް ނިމޭ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ޕްރޮސެސްގެ
ތެރޭގައި ދަނީ. ވަރަށް ގިނަ ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކާ އެއްޗެހި ހެދި ގެޒެޓުކުރެވިގެން ގޮސްފައި މިހާރު ވަނީ
އިނގޭތޯ. ދެން، މި ޖަމުޢިއްޔާ ހިނގުމަށްފަހުގައި، ދެންމެ މިނިސްޓަރ އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް ބައިނަލްއަޤުވާމީ
ޖަމުޢިއްޔާތަކާއި އެފިލިއޭޓުވެގެން މިދަނީ އިނގޭތޯ. އެފިލިއޭޓުވުމަށް ފަހުގައި އަނެއްކާ އެ މީހުން އެފިލިއޭޝަން
9

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ގަބޫލު މި ކުރަނީ ވެސް އެ ހިންގާ ގަވާއިދުގެ ތެރޭގައި އެ މީހުންގެ ގަވާއިދުތަކާ ވެސް އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ ވާހަކަތައް
ހުރެގެން. ދެން، ބައެއް ފަހަރަށް ދިމާވާ ކަމެއް އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ޖަމުޢިއްޔާތަކުގެ ގަވާއިދު، އަޅުގަނޑު ވެސް އެ
ޖަމުޢިއްޔާގައި އުޅުނީމަ އެ އަޅުގަނޑަށް އެނގެނީ އެކަން. އެ ޖަމުޢިއްޔާތަކުގެ ގަވާއިދާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ
ގަވާއިދާއި އަދި އިންޓަރނޭޝަނަލް ގަވާއިދާ ބައެއްފަހަރު ތަޢާރުޟުވާތަން އާދޭ. އެހިސާބަށް ދިޔައިމަ އެ އެއްގޮތަކަށް
ވެސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ފެޑަރޭޝަންތަކުން ގަބޫލެއް ނުކުރާނެ. އެހެންވީމާ، ހާފްވޭ، މެދަކާ ހަމައަށް އަންނަން މި
ޖެހެނީ. ހާފްވޭ އަންނަން މި ޖެހެނީ. އައުމަށްފަހުގައި ދެ ފަރާތް އެއްބަސްވާ ގޮތަކަށް އެ ބަދަލުކުރަން މި ޖެހެނީ.
އަޅުގަނޑު މިހެން މިދެންނެވީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ އޮލިމްޕިކް ކޮމިޓީގެ ގަވާއިދު ހެދުމުގެ ތެރޭގަ އި ދިމާވި
މައްސަލައެއްގެ ވާހަކަ މި ދެންނެވީ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ދެން އޮލިމްޕިކް ކޮމިޓީގެ ރިޔާސަތު ބެލެހެއްޓި ދުވަސްކޮޅު
ތެރޭގައި މިއީ. ދެން، މީގައި މި ހިންގުމުގައި ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، އިންޓަރނޭޝަނަލް ފެޑަރޭޝަންއަކާ
އެފިލިއޭޓުވުމަށްފަހުގައި އެ ބޭފުޅުން އެ ބައްލަވަނީ މި ޖަމުޢިއްޔާއަކީ ވަރަށް ފެއަރ ގޮތެއްގައި އެ މީހުންގެ ހަދާފައި
އޮތް އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން ހިނގަމުންދާ ޖަމުޢިއްޔާއެއް ކަމުގައި ބަލަން. އެހެންވީމާ، އެއްވެސް ބޭރުގެ
ނުފޫޒެއް އޭގެ ތެރެއަށް ފޯރައިގެން ނުވާނެ ކަމަށް މި ބުނެފައި މި އިންނަނީ އިނގޭތޯ. އެހެން މި ދަންނަވަނީ 2008
ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ އޮލިމްޕިކް ކޮމިޓީގެ ތެރެއަށް، އަޅުގަނޑު އޮލިމްޕިކް ކޮމިޓީގައި ހުރިއިރު
އޮލިމްޕިކް ކޮމިޓީ އިލެކްޝަންގައި ވަރަށް ބޮޑެތި މައްސަލަތައް ދިމާވި. ދިމާވެގެން ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ވެސް
އިންޓަރނޭޝަނަލް އޮލިމްޕިކް ކޮމިޓީއަކުން ގަބޫލެއް ނުކުރި އެ ވާހަކައެއް. އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުން އިލެކްޓޯރަލް
ކޮމިޓީއެއް ހޮވާފައި، ގަބޫލެއް ނުކުރާނަމޭ ތިމަންނަމެންނެއް. އެހެންވީމާ، އެންމެފަހުން އެ އޮލިމްޕިކް ކޮމިޓީގެ ގަވާއިދާ
އެއްގޮތްވާ، އެ އޮންނަ އިންޓަ ރނޭޝަނަލް އޮލިމްޕިކް ކޮމިޓީގައާ އަދި އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތީން ކޮމިޓީއެއް ހަދައިގެން
އެ ޕްރޮސެސް ގެންދިޔައީ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް، މިހާރު ނުފޫޒު އަޅުގަނޑަކަށް ނުއެއް ފޯރުވޭނެ ކަމަށް
އަޅުގަނޑަށް ލަފާކުރެވެނީ. އެހެންނަމަވެސް، ދަންނަވަން އޮތް ވާހަކައަކީ، އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖޭގައި މި ހިނގާ
ޖަމުޢިއްޔާތަކަކީ ސަރުކާރުގެ ހިއްސާ ވަރަށް ބޮޑަށް އޮންނަ އެއްޗެއް. ސަރުކާރުގެ ހިއްސާއޭ މިދެންނެވީ ސަރުކާރުގެ
އެސިސްޓެންސް މިއޮންނަނީ އިނގޭތޯ. މިހާރު ދެންމެ މިނިސްޓަރ ވިދާޅުވިހެން ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ފުޓުބޯޅަ
މުބާރާތްތަކުގައި ބައިވެރިވާން މި ކުރާ ޚަރަދުތައް، ފުޓްބޯޅައަށް ޚާއްޞަކޮށް މި ކުރާ ޚަރަދު، ސަރުކާރުން ކުރާ
ޚަރަދުތައް ވަރަށް ބޮޑު. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރަށް ހަމަ އެ ޚަރަދުތަކާ ބެހޭގޮތުން ގޮސް ބަލާ ހެދުމުގެ ފުރުޞަތު
ވަރަށް ބޮޑަށް އޮންނާނެ، އޮންނަންވާނެ. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް އެ ބަލައި، އެ ޚަރަދުކޮށްފައި އެވަނީ އެ ކަނޑައެޅިފައި
އޮތް ގޮތަށްތޯ ބެލެވިދާނެ. ދެން އެ ޖަމުޢިއްޔާ ހިންގުމުގެ ކަންތައް އެ ދަނީ ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސްގެ
10

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ބެއްލެވުމުގެ ދަށުން މޮނިޓަރ ކުރައްވައިގެން، އެ ހަދާފައި އޮންނަ ހިންގާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށްކަން ކަށަވަރުކުރުން އެއީ
އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަމަކަށް އޮންނަނީ. އެހެންވީމާ، އޭޒް ލޯންގް އޭޒް ހަމަ އެ ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތަށް، އެ އުސޫލާ
އެއްގޮތަށް ދާ ކަމަށް ވަނީވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޭގެތެރޭގައި ބުނެވޭނެ އެއްވެސް އެއްޗެއް ނޯންނާނެ. އެހެންވީމާ،
އިންޓަރނޭޝަނަލް ފެޑެރޭޝަންސް ގަބޫލުކުރާނީ ބޭރުގެ ނުފޫޒުތަކަށް ވުރެން ހަމަ އެ ޖަމުޢިއްޔާތަކުގެ މެންބަރުންގެ
ފަރާތުން ލިބޭ ރަޢުޔުތަކަށް. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ ހަމަ ދަންނަވާލީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ހީނާ ކުރިއަށް ގެންދަވާ!
ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސް އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. މިހާރު ޙަޤީޤަތުގައި ތި އޮތީ މައްސަލައެއް ހުށަހެޅިފައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސްއަށް. ހުށަހެޅިފައި އަދި
އޭގެ ޖަވާބުދާރީއެއް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ނުއެއްވޭ. އެއްވެސް ޖަވާބެއް އަޅުގަނޑުމެން އަދި ނުއެއް ދެން.
އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނީ، މި ކުޅިވަރަކީ ވަރަށް އެހެން ޒާތެއްގެ އެއްޗެއް. އެ ހުރިހާ
އެންމެންގެ އެކުވެރިކަމާއި މިހެންގޮސް ބައިވަރު ކަންތައްތަކެއް ރަނގަޅުކޮށްދޭ އެއްޗެއް. ފިތުނަ ފަސާދަ އުފައްދަން
އޮންނަން އެއްޗެއް ނޫން އެއީ. އެހެންނަމަވެސް، މައްސަލަ ހުށަހެޅުމަށްފަހު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ ދެން
ޓީވީތަކަށް އަރައި، އަނެއްކާ އެ ކަންތައްތައް ފިތުނަ ފަސާދައިގެ ވާގޮތަށް ވާހަކަދައްކައި، ޙަޤީޤަތުގައި ދައްކާ
ވާހަކައިން ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސްއަކީ ވެސް އެއްވެސް މީހެއް ނޫން. މިނިސްޓަރަކީ ވެސް އެއްވެސް މީހެއް
ނޫން. އަދި މި އުޅެނީ ސިޓީގެ މަރުޙަލާ ނުނިމިގެން ޖަވާބެއް ނުދެވޭ. ޙަޤީޤަތުގައި ޕަބްލިކަށް އެދެވޭ މެސެޖަކީ
އަޅުގަނޑުމެން ކުޅިވަރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދެކެން ބޭނުންވާ ދުވަހެއް ނޫން މިއީކީއެއް. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން
އެބަޖެހޭ މި ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ކުޅިވަރުތަކެއް ނެރެލަން. އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނާއި ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް، މީގެ ވަރަށް
ބައިވަރު މައްސަލަތަކެއް އެބަހުރި. އިބްރާހީމް އިސްމާޢީލް ވެސް ވިދާޅުވެއްޖެ ގާނޫނުގައި ވެސް މައްސަލަތައް ހުރި
ވާހަކައާއި، އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ބޭރުގައި އެހެރަ އެސޯސިއޭޝަންސްތަކާއި ނޫނީ ފެޑަރޭޝަންތަކާއި، ބޭރުގެ މި
ކަންތައްތަކާ ގުޅިފައި މިއޮތީ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ޙާލަތަކު ނޫން މީތި މިއޮތީއެއް. އޭގެ ކުދިކުދި އިޞްލާޙުތަކެއް
ގެންނަން އެބަޖެހޭ. އެ ޙާލާތުގައި އޮތްއިރު އަދި މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާފައި އަދި ޕަބްލިކަށް އެދޭ މެސެޖު އެއީކީ
އަޅުގަނޑުމެން ދެކެން ބޭނުންވާ ދުވަހެއް ނޫން މިހާރު. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް އޭގެ ހަމަ ރިޓަރން އެރިދާނެ
11

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ޓީވީއަށް. އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ޓީވީއަށް ފަރިތަ ވާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަ މީހުން ވެސް ތިބޭނެ. ޙަޤީޤަތުގައި އެ
ދައްކާ ވާހަކައިން މީތި ހަމަ ފިތުނަ ފަސާދަކުރުން ފިޔަވައި އިތުރު އެއްވެސް ކަމެއް ނެތް މިއަކު. އަޅުގަނޑުމެން
އަދި އޭތި މަނާކުރާކަށް ވެސް ބޭނުމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން މިތިބީ އަޑުއަހަން އެ ދައްކާ ހުރިހާ ވާހަކައެއް.
އެހެންނަމަވެސް، އެ މައްސަލަ ކުރިއަށްދާއިރު، މައްސަލައިގެ އެއްވެސް ފަރާތަކުން އެއްވެސް އެއްޗެއް ބުނީކީ ވެސް
ނޫން އަދި. އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އަދި އެއްވެސް ރިޕޯޓުތަކެއް އައިސްގެން އުޅެނީކީ ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ތިއަށް
ވެސް ޖަވާބު ނުދެވިގެން މިއުޅެނީ. އެ ޙާލަތުގައި މި ފިތުނަ ފަސާދަކުރަން މިކަހަލަ ވާހަކަ، އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް
ބޮޑަށް އެދޭކަމެއް ކުޅިވަރުގައި މިހާ ކުޑަ ފެމިލީއެއް އޮންނައިރު މީތި މިގޮތަށް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް، މި
އަޅުގަނޑުމެންނާ ގުޅިގެން އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ވެސް ގުޅެންޖެހޭ، ކުޅިވަރާބެހޭ ވަޒީރު ވެސް ގުޅެންޖެހޭ. މި
ހުރިހާ އެންމެން ގުޅިގެން މި ކަންތައްތައް ކުރީމަ އޭތި އިޞްލާޙުކުރެވޭނީ. އެހެންވިމާ، އަޅުގަނޑު އެ ޕޮއިންޓު ހަމަ
ފާހަގަކުރަން މި ފުރުޞަތުގައި.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު މިނިސްޓަރަށް ފަހު ފުރުޞަތެއް އަރުވާނަން.
މިނިސްޓްރީ އޮފް ޔޫތު، ސްޕޯޓްސް އެންޑް ކޮމިއުނިޓީ އެމްޕަވަރމަންޓު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ވަރަށް ބޭނުންވާނެ ތި ބޭފުޅުންގެ އެއްބާރުލުން
އިނގޭތޯ. ކުޅިވަރު ކުރިއަރުވައި، މި ކަންކަން ކުރަން. މިހާރު ހަމަ ގާނޫނުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ގެންނަންޖެހޭ
އިޞްލާޙުތަކާ އެއްޗެހި އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، އެއީ ހަމަ ވަރަށް މުހިންމު އެއް ކަމެއް. މިހާރު އޭގެއިތުރަށް އަދި
ދެންމެގައި އެހެން ބޭފުޅުން އެ ފާހަގަކުރެއްވިހެން މިހާރު ތަޢާރަޟުވާ ކަންކަން އެބަހުރި އިނގޭތޯ. މިސާލަކަށް ފީފާގެ
ސްޓެޓިއުޓާ ރާއްޖޭގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ގާނޫނާއި ގަވާއިދުތަކާ. ދެން، އަޅުގަނޑުމެން މިސާލަކަށް ރެކޮމެންޑް ކުރަނީ އެ
މީހުން ކައިރީ މި އިޞްލާޙުކުރާށޭ. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ރެކޮމެންޑް ކުރިއަސް އިޞްލާޙުކުރާނަންތޯ، ނޫންތޯ
ނިންމާނީ އެފް.އޭގެ މެންބަރުން ދެއްތޯ؟ މަޖުބޫރެއް ނުކުރެވޭނެ. ކިހިނެއްތޯ ސަރުކާރަށް، މިސާލަކަށް ކުރީގެ
ސަރުކާރަށް، ރައީސް ޔާމީން ހުންނެވިއިރު މިސާލަކަށް އެ ސަރުކާރުން އެމްޑީ.ޕީއަށް އަންގަނީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ އަސާސީ
ގަވާއިދަށް މިވެނި ކަމެއް އިޞްލާޙުކުރަން. އެ ކަމެއް ނުކުރެވޭނެ ނޫންތޯ؟ ހަމަ އެއް ކަމަކޭ މިވަނީ. އެހެންވީމާ، 4
މަސް ކުރިން އިންތިޚާބަކަށް ގޮވީމަ އެއަށް ވާދަކުރާނެ މީހެއް ނެތި ވަރަށް ހަޑި ދެއްތޯ އިންތިޚާބު ލަސްކުރުން. މިއީ
12

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
އަޅުގަނޑުމެން ޕޮލިޓިކަލީ ވެސް ކޮށްފައި ތިބި ކަމެއް ނޫންތޯ؟ ޕްރައިމަރީ އެއްޗެހި ހުއްޓުވަން ފުލުހުން، އެ ޙާލަތަށް
ދިޔައިމަ އަޅުގަނޑަށްވުރެ ގޯސް މީހެއް ނުހުންނާނެ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ތި ބޭފުޅުންގެ
ބައިވެރިވުމާއެކީ މި މައްސަލަ ހަމަ ބަލައި، މި ކަމާ ބެހޭގޮތުން ހަމަ ސުވާލުކޮށް، މި ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު.
އެހެންވީމާ، މީގެން އިތުރަށް ރަނގަޅެއް ނެރުމަށް ޓަކައި ހިނގާށޭ ދެއްތޯ އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރަން. ގޯހެއް
ނުވާނެ ގޮތަކަށް. ދެން، އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން މިސާލަކަށް އިނގޭތޯ މި ވޮލީގެ މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑު
ހީކުރީ ދެން ފީފާ ބޮޑުވީމަ ދެން ފީފާއާ ނުތެޅެނީއޭ. އެހެންވީމާ، ވޮލީއާ ތެޅޭނެ ކަމަށް. ހަމަ އެއްތާކު ޖެހުނީ.
އޮލިމްޕިކް ކޮމިޓީން ފޮނުވާ ސިޓީ ބަލައި ނުގަނޭ އިނގޭތޯ. އޮލިމްޕިކް ކޮމިޓީ އެއީ ހުރިހާ ކުޅިވަރު
އެސޯސިއޭޝަންސްތަކުގެ މެންބަރުންނާއި މީސް މީހުން ހިމެނިގެން ހެދިފައި މި އޮންނަ ކޮމިޓީން ރާއްޖޭގެ ވޮލީ ބޯޅަ
އެސޯސިއޭޝަނުން ހިންގަމުން ދަނީ ގާނޫނާއި ގަވާއިދުތަކާ ޚިލާފަށޭ ކިޔާފައި އެ ތަނަށް ފޮނުވާ ސިޓީ އެ މީހުން
ބަލައި ނުގަނޭ. އެހެންވީމާ، އޭގެން މި އަންގައިދެނީ އެ މީހުން ވެސް ބޭނުމެއްނުވޭ ކުޑަކޮށް ވެސް އިނގިލި ކުރި
ވެސް އޭގެ ބޭރުން، އެ މީހުން މެންބަރޝިޕްގެ ބޭރުން އެކަން ކުރާކަށް. އެހެންވީމާ، ފަހުން އެ ހިނގަނީ ހަމަ
ކުލަބުތައް އޭގައި ބައިވެރިގެން. ތެންކިޔު.
ސްޕޯޓްސް ކައުންސިލްގެ ރައީސް އިބްރާހީމް އިސްމާޢީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިބްރާހީމް އިސްމާޢީލް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ހަމަ ބޭނުންވީ ދެންމެގައި ހަމަ
މިނިސްޓަރ އެ ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަށް، އިންޓަރނޭޝަނަލް ފެޑެރޭޝަންތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ބުނާ ވާހަކައެއް
ޙަޤީޤަތުގައި ގަބޫލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ވަރަށް ކުޑަވާނެ އިނގޭތޯ. ހަމަ އޭގައި ޖަމުޢިއްޔާގެ މެންބަރުންގެ ރަޢުޔު ހަމަ
އޮންނާނީ ބޮޑަށް. ވާހަކައަކީ ޖަމުޢިއްޔާ މެންބަރުން ބޮޑަށް އެ ގަބޫލުކުރާނީ. ދެން، އަޅުގަނޑުގެ އެ ތަޖުރިބާ ބައެއް
އިންޓަރނޭޝަނަލް ފޯރަމްތަކުގައި ވެސް އަދި ދައްކާ ވާހަކަތަކުން ވެސް އަޅުގަނޑަށް އެނގިފައި ހުރީ އިނގޭތޯ.
ދެން، އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މި އުޅެނީ އެފް.އޭ.އެމްގެ މައްސަލައަކީ ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި އެކަނި
އުޅޭ މައްސަލައެއް ނޫން. ފުޓްބޯޅަ އެސޯސިއޭޝަނެއްގެ މައްސަލަތަކަކީ އެކަނި ރާއްޖޭގައި އުޅޭ މައްސަލަތަކެއް ނޫނޭ.
މުޅި ދުނިޔޭގައި ވެސް އިނގޭތޯ، މުޅި ދުނިޔޭގެ ފީފާއަކީ ފުޓްބޯޅައިގެ އެންމެ ބާރުގަދަ ޖަމުޢިއްޔާވީމާ، ފީފާއަށް ވެސް
އޮންނާނެ އިންޓަރނޭޝަނަލް އޮލިމްޕިކް ކޮމިޓީއާ އެފިލިއޭޓުވެފަ. އިންޓަރނޭޝަނަލް އޮލިމްޕިކް ކޮމިޓީއަކީ އެންމެ ޓޮޕް
ބޮޑީއަކީ. އެހެންވީމާ، މި އިންޓަރނޭޝަނަލް އޮލިމްޕިކް ކޮމިޓިގެ ގަވާއިދުތަކާ ވެސް ހަމަ އެ މީހުން ހަމަ
ތަޢާރުޟުވާތަން ވަރަށް ބޮޑަށް އަންނާނެ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ހަމަ އިންޓަރނޭޝަނަލް އޮލިމްޕިކް ކޮމިޓީއަކަށް
13

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ސަސްޕެންޑު ކުރާކަށް ވެސް ނުކުރޭ ފީފާއެއް. އެއީ އެ މީހުންނަށް ވުރެން މުއްސަނދި ވިއްޔާ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ،
ބާރުގަދަވެފައި މި އިނީ. އެހެންވީމާ، ވަރަށް، އެ އިޝޫއަކީ އެހެން ދިމާއަކަށް، ދެން އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖެއަށް
ބަލައިލަމާ ހިނގާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖެއަކަށް އެއްވެސް ސަރުކާރަކުން އެތަނަށް ވަޑައިގަންނަވާ އެއްވެސް
މިނިސްޓަރަކާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުޓްބޯޅަ އެސޯސިއޭޝަނާ މައްސަލަ ނުޖެހޭ އިރެއް ނުދާނެ. ކޮންމެ ފަހަރަކު ވެސް
ކޮންމެ މިނިސްޓަރަކު ވަޑައިގަތަސް. ވެދަރ އިޓް އިޒް ޔާމީން، ވެދަރ އިޓް އިޒް ކޮންމެ އެހެން މީހަކު ކަމުގައި
ވިޔަސް، ހަމަ އެ ޖަމުޢިއްޔާގެ ކަންތައްތައް ރަނގަޅު ކުރުމަށޭ ކިޔާފައި މިނިސްޓަރު އޭގެ ތެރެއަށް
ވަދެވަޑައިގަންނަވާނެ. އަޅުގަނޑަށް ފަހާގަކުރެވުނީ މަޚްލޫފް މިނިސްޓަރަކަށް ވަޑައިގެންނެވި ފަހުން، ދެން އެ ވަރަށް
ބޮޑަށް ހަމަ އެއްޗެއް ހީފުޅުނުކުރެއްވިއްޔާ ރަނގަޅީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ގާތުން މަސައްކަތްކޮށްގެން ޙައްލުކުރެވޭތޯ
މަސައްކަތް ކުރެއްވިކަން އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރަން އިނގޭތޯ. އެހެން ކުރެއްވީ. އެއީ އެއްވެސް މިނިސްޓަރަކަށް
ޙަޤީޤަތުގައި އެހާ ކައިރިކޮށް ރަނގަޅުކުރުމަށް ޓަކައި މަސައްކަތް ކުރެވިފައެއް ނެތް. ފުރަތަމަ ވަޑައިގެންނެވިއިރު
ފުރަތަމަ ކުޑަކޮށް ދަތިކޮށް އުޅުއްވީ. އެހެންނަމަވެސް، މަޑުމަޑުން އެ ފްރެންޑްޝިޕް ކްރިއޭޓު ކުރައްވައިފި. ކްރިއޭޓު
ކުރައްވައިގެން އެފް.އޭ.އެމްއާ އެކުގައި މަސައްކަތްކުރައްވައިގެން އެ ދަނީ. ކޮންމެ ގޮތެއްވިޔަސް އަދި އަޅުގަނޑުމެން
މިނިސްޓަރު ވެސް އަދި އެހެން މީހަކު ވެސް ކަންކަން ބަދަލުކުރުމަށް ޓަކައި މިނިސްޓަރުންނަށް ވެސް ދެންނެވޭނެ.
ދެންނެވިޔަސް އެކަން ކުރެވޭނީ އެ މީހުންގެ ހިންގާ ގަވާއިދުގައި އޮންނަ ގަވާއިދުގެ މަތިން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ،
އެއީ އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ފާހަގަކުރެވޭ ދެންމެ މިނިސްޓަރު ކުރީގައި ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަމުން ވިދާޅުވިހެން
އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖަމުޢިއްޔާތަކުން ވެސް އަދި ޖަމުޢިއްޔާތަކުން ވެސް ކުޅުންތެރިން ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް
އެޕްރިޝިއޭޓު ކުރައްވައޭ މިނިސްޓަރުގެ މަސައްކަތްޕުޅަށް. އަދި މިދިޔަ އަހަރު އެހާ ކާމިޔާބުވެގެން އެ ދިޔައީ
މައިގަނޑު އެއް ސަބަބެއްގެ. ޚާއްޞަކޮށް ބައެއް ކުޅިވަރުތައް ހަމަ ޕަރސަނަލީ ކައުންސިލާއި އަޅުގަނޑުމެންނާއި
ވެސް ބައްދަލުކޮށްފައި ބުނެފައި އެބަ ތިމަންނާމެން މިހާ ކާމިޔާބު މިވީ މިނިސްޓަރުގެ ސަޕޯޓް އެހާ ބޮޑަށް ހަމަ
އަޅުގަނޑުމެން ޕުޝްކޮށްގެންނޭ ކިޔާފައި ވެސް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމަ، އެ ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވައިލީ. ދެން ސްޕޯޓް ސް
ކައުންސިލަކަށް އެއްވެސް އިރެއްގައި ފުޓުބޯޅަ އެސޯސިއޭޝަންގެ ލިޔެކިއުމަކުން އައިސްފައެއް ނެތް. އެހެންނަމަވެސް،
އަޅުގަނޑުމެން ދެންމެ ހީނާ އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް މީޑިއާތަކުންނާއި އަދި ތަފާތު ޓުވީޓްތަކުންނާއި އެއްޗެހި ދެން
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މިދަނީ މީހުން ފުޓުބޯޅަ އެސޯސިއޭޝަންގެ ވާހަކަދައްކަމުންދާތަން އިނގޭތޯ. ދެން
ކައުންސިލުން ނިންމާ ނިމުންތަކަކީ ހުސްއެކަނި އެކެއްގެ ރަޢުޔަށް ނިންމާ ނިންމުމެއް ނޫން. ކައުންސިލުން ނިންމާނީ
ކައުންސިލުގެ މެޖޯރިޓީން މައްސަލަތައް ނިންމާނީ ގަވާއިދުތަކާއި އެއްޗެހި ވެސް ނިންމާނީ. އެހެންވީމަ، ހަމަ
14

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
އަޅުގަނޑު ހިތަށްއެރީ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ މެންޑޭޓުގައި މި އޮންނަނީ ގާނޫނު ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް
ހެދުމާއި، ކުޅިވަރު ކަންތައްތަކުގައި ސިޔާސަތު ކަނޑައެޅުމުގައި މިނިސްޓަރަށް ލަދާފިނުމާއި އަދި މިނިސްޓަރަށް
ބައެއްފަހަރަށް ބޭނުންފުޅުވެގެން ރިކުއެސްޓްކުރާ ކަންތައްތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަލައި އެ ކަންތައްތައް ކުރުމުގެ ބައި
މި އޮންނަނީ. އެހެންވީމަ، އެ ވާހަކަ ހަމަ ދަންނަވައިލީ. ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިނިސްޓަރަށްފަހު އަޅުގަނޑު ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރަށް ފުރުޞަތު އަރުވާނަން.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޔޫތު، ސްޕޯޓްސް އެންޑް ކޮމިއުނިޓީ އެމްޕަވަރމަންޓު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން މިހާރު އެއް ކަމަކަށް ސްޕޯޓްސް ކައުންސިލު ވެސް އެ އޮތީ
އަޅުގަނޑުމެން އައިއިރުގައި އޮންނަނީ ގާނޫނާއި އެއްގޮތަކަށް ނޫން އެކުލަވައިލާފަ. މިހާރު އެ އޮތީ
އެސޯސިއޭޝަންތަކުންނާ އެންމެން ބޭނުންވި ގޮތަށް ހަމަ އިންޑިޕެންޑެންޓްކޮށް އިލެކްޓްވެގެން އެ އަންނަންޖެހޭ
މަޤާމުތައް ވެސް އައިސްގެން. އެހެންވީމަ، އެއީ މިއަދު ވަރަށް އިންޑިޕެންޑެންޓްކޮށް ހިންގުމުގެ ފުރުޞަތު
ޙަޤީޤަތުގައި އޮތް ކައުންސިލެއް. ދެން އޭގެ އިތުރަށް އެފް.އޭ.އެމްގެ މައްސަލައިގައި، ދެންމެ އެއްވެސް މައްސަލައެއް
ހުށަހެޅިފައި ނެތް ވާހަކަ ވިދާޅުވީމަ. އެއްވެސް އެފް.އޭ.އެމްގެ މެންބަރަކު ނެތް އަޅުގަނޑުމެންނާއި ހަމަޔަށް އެއްވެސް
މައްސަލައެއް ފޮނުވާފައެއް. މިތާކަށް ވެސް ނެތެއް ނޫންތޯ އޭގެ މެންބަރެއް. އެއީ ކުލަބެއް އިނގޭތޯ ރައިޓްސް
ވޯޓިންގ ރައިޓްސް ލިބޭ ކު ލަބެއް. އެހެންވީމަ، މައްސަލައެއް އޮތިއްޔާ މިހާރު ކުރީފަހަރު މި ދެންނެވިހެން
ނިއުރޭޑިއަންޓާއި، ވިކްޓަރީން މައްސަލަ ހުށަހަޅަނީ އިނގޭތޯ. އޭރުގައި އޭތި ދެން އެ ހިނގީ. ދެން، ޠާރިޤު މިތާ
އިންނެވީމަ ވަރަށް ރަނގަޅަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ. ކުރިން ޠާރިޤުމެންގެ ކު ލަބު އެއީ މަހިބަދޫ ސްޕޯޓްސް ކުލަބު
އެއްޗެހީގައި ސޮއިކުރި މީހުން މިފަހަރު ތިބީ އަނެއްކޮޅަށް. އެހެންވީމަ، އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ފޯލްޓެއް ނޫނޭ އިނގޭތޯ
އެއީ. ތެންކިއު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޑެޕިއުޓީ މިނިސްޓަރު ކުރިއަށް ގެންދަވާ.
15

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
މިނިސްޓަރ އޮފް ޔޫތު، ސްޕޯޓްސް އެންޑް ކޮމިއުނިޓީ އެމްޕަވަރމަންޓުގެ ނައިބު އަޙްމަދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު ވެސް ފާހަގަކޮށްލާނަން ދެންމެ ދެއްކެވި ވާހަކަތަކަށް ބިނާކޮށްފަ. އަސްލު ކުޅިވަރުގެ ގާނޫނު މި އައީ
އަސްލު ކުޅިވަރު ތަރައްޤީކުރަން. މި ގާނޫނުގައި އެބަހުރި ވަރަށް ގިނަ ޕްރޮސެސްތަކެއް ފޮލޯކުރަންޖެހޭ.
ކޮމިޝަނަރއަށް ވެސް އަދި ސްޕޯޓްސް ކައުންސިލަށް ވެސް އަދި ކު ލަބު ޖަމުޢިއްޔާތަކަށް ވެސް ބޭނުންހާ ކަމެއް
ބޭނުން ވަގުތަކު ނުކު ރެވޭ. މީގައި ވަރަށް ބޮޑެތި އިންތަކެއް އެބަހުރި ކަނޑައެޅިފަ. ސްޕޯޓްސް ކޮމިޝަނަރއަކަށް
ވެސް ބޭނުން ވަގުތަކު ގޮސް އިލެކްޝަނެއް ހުއްޓުވުމުގެ ކަންތައްތަކެއް ވެސް ނުކުރެވޭ. އެހެންވީމަ، މި ގާނޫނާއި
އެއްގޮތަށް ހަމަ ހުރިހާ ފަރާތްތަކުން ވެސް އިޙްތިރާމްކޮށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަކީ ވަރަށް މުހިއްމުކަމެއް. ކުޅިވަރު
ތަރައްޤީކުރުމަށް މި ކުރެވޭ މަސައްކަތުގައި ވަރަށް ބޮޑެތި ބަދަލުތަކެއް މި އަންނަނީ. އެހެންވީމަ، ބަދަލުތަކާއި
އެކީގައި އަސްލު މި ޕްރޮސެސް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނީ ވަޒީރު ވިދާޅުވި ގޮތަށް ހަމަ މި އޮންނަ ގާނޫނުގެ ހަމަތަކާއި
އިންތަކުގެ ތެރެއިން. ދެން ހަމައެއާއި އެކީގައި އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސީ ގޮތުން މި ކުރާ މަސައްކަތަށް ސިޔާސަތު
އެކުލަވައިލުމުގެ ތެރެއިން މި ގެންނަ ބަދަލުތަކަށް އިޙްތިރާމްކޮށް ހުރިހާ ފަރާތްތަކުން ގުޅިގެން މަސައްކަތްކޮށްގެން.
ދެން މި އިލެކްޝަނެއް ގޮސް ކުއްލިއަކަށް ހުއްޓުވުމުގެ ކަންތައްތަކަކީ އެއީ ކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫން މި ގާނޫނު މި
ބުނާގޮތުން އިނގޭތޯ. އޭގެ ކުރިން އެބަހުރި ޑިއު ޕްރޮސެސްތަކެއް. އެ ޕްރޮސެސްތައް ފޮލޯކުރަމުން އައިސް އެ
ޝަކުވާތަކާއި ކަންތައްތައް ފުރަތަމަ ހުށަހަޅަންޖެހޭނީ ވެސް އެސޯސިއޭޝަނަށް އިނގޭތޯ. ކުލަބުތަކުން
އެސޯސިއޭޝަނަށް ހުށަހަޅައި އެސޯސިއޭޝަނުން އެކަމެއް އޮންނަ ގޮތަކަށް ޙައްލުނުވެއްޖެއްޔާ އަންނަންޖެހޭނީ
ކޮމިޝަނާއި ހިސާބަށް ވެސް އިނގޭތޯ. ކޮމިޝަނަރއަށް ޙައްލުނުވެއްޖެއްޔާ ދެން އަންނާނީ ސްޕޯޓްސް ކައުންސިލަށް
ވެސް. އެހެންވީމަ، އެހިސާބަށް ކަންތައްތައް ވަރަށް ރަނގަޅަށް މީގައި އެބައޮތް ރޭވިފަ. އެ ރޭވިފައިވާ އޮނިގަނޑުގެ
ތެރެއިން މިކަން ކުރިއަށް ގެންދެވިއްޖެއްޔާ އަސްލު މި ކުޅިވަރު ކުޅިވަރުގެ ގޮތުގައި ކުރިއަށްދާނީ. އެހެން ނޫން
ކަމަށް ވަންޏާމު އަޅުގަނޑުމެން ކުއްލި ކުއްލިއަށް ކަންކަން ކޮށް އެ ކަންކަން ރޭވުންތެރިކަމެއް ނެތި ދާކަމަށް ވަންޏާ
މީގެ ހުރިހާ ވެސް ގެއްލުމެއްވާނީ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުޅުންތެރިންނަށް. ބައިނަލްއަޤްވާމީ މައިދާނުގައި ކުޅުންތެރިން
މި ހޯދާ ކާމިޔާބީއަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމަށް ލިބޭ ފަޚުރު. އެހެންވީމަ، އެ ފަޚުރު ދިރުވައި އާލާކުރުމުގައި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކަންކަން އެސޯސިއޭޝަން ހިންގުން ހަރުދަނާކުރަން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ހަމަ މަޖިލީހުގެ
މެންބަރުންނާއި އަދި ސިޔާސީ އެހެން ބޭފުޅުންނާއި އަދި ޤައުމުގެ އެހެން ފަރާތްތަކާއި، ކުޅިވަރުގެ މައިދާނުގައި
ޙަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކާއި ވެސް ގުޅިގެން ހަމަ ޕްރޮސެސް އޮންނަ އުސޫލުގެ ތެރެއިން ކުރިއަށް ގެންގޮސްފި ކަމަށް
ވަންޏާ މި ޕްރޮސެސް އެންމެ ކާމިޔާބު ގޮތުގައި ހިނގާނީ. އެއީ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ކަމަކީ.
16

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު އެރުވުމުގެ ކުރިން ރެކޯޑަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑު ކަމެއް ސާފުކޮށްލަދޭން އެބަޖެހޭ.
އަޅުގަނޑުމެން އެއްވެސް އިރެއްގައި އިންތިޚާބެއް ހުއްޓުވާކަށެއް ނޭދެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން
އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީއަކުން ނޭދެން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީއަށް ޚާއްޞަކޮށް މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ
މެންބަރަކު ދައުލަތުގެ އެއްވެސް މުއައްސަސާއެއްގައި ގާނޫނާއި ގަވާއިދާއި ޚިލާފު ކަންތައްތަކެއް ހިނގާކަން ފާހަގަކޮށް
ސިޓީއެއް މައްސަލައެއް ހުށަހެޅުއްވީމާ އެ މައްސަލަ ބެލުމުގެ ހުރިހާ ބާރެއް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ހެދިފައިވާ
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދެއް މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީތަކަށް ލިބިދޭ ޚާއްޞަކޮށް ޝަރީޢަތުގައިވާ މައްސަލައެއް
ނޫންކަމަށްވާނަމަ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމައެކަނި އެދުނީ އެ މައްސަލަ ހުށަހެޅުއްވި ބޭފުޅާ ކުޅިވަރާއި ބެހޭ ގާނޫނާއި އަދި
އެ ގާނޫނުގެ ދަށުން ހެދިފައި ހުރި ޖަމުޢިއްޔާތަކާއި ބެހޭ ގަވާއިދުގެ އެތައް މާއްދާއަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެތައް ކަމެއް
ފާހަގަކުރެއްވީމާ މި ކޮމިޓީން އެ މައްސަލަތައް ބަލަންވެގެން ބޭއްވި ފުރަތަމަ ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޓީ މެންބަރުންނަށް
ފާހަގަކުރެވުނީ އެ ގާނޫނާއި ގަވާއިދާއި ޚިލާފު ކަންތައްތަކެއް ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާއެއްގެ ތެރޭ ގައި އޮވެ، އޮތްކަމަށް
މައްސަލައެއް ހުށަހެޅިފައި އޮއްވައި އިންތިޚާބެއް ބާއްވަމުންދާއިރުގައި އެ މައްސަލަ ބަލައި ނިމެންދެން އިންތިޚާބު
ފަސްކޮށްލަން މި ކޮމިޓީއަށް މިނިސްޓަރު އަރިހުގައި ނުވަތަ ސްޕޯޓްސް، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސް އަރިހުގައި
އެދެވިދާނެއޭ، ފަސްކޮށްލަން ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޢިބާރާތް ސިޓީގެ ޢިބާރާތުގައި ވެސް އޮންނާނީ އެ
މައްސަލަ ކޮމިޓީން ބަލައި، މިވެނި މައްސަލަތައް ހުށަހެޅިގައި އެބަހުއްޓޭ. ބަލައި ނިމެންދެން އިންތިޚާބު ފަސްކޮށްލަން
ދަންނަވައިދިނުމަށް އަޅުގަނޑު އެދިފައި އޮންނާނީ. އަޅުގަނޑުމެން އެއްވެސް އިރެއްގައި އިންތިޚާބެއް ހުއްޓުވާކަށް
އަމުރެއް ނުނެރެން އިނގޭތޯ. އަދި އަޅުގަނޑަކަށް ހިއެއްނުވޭ މި މަޖިލީހުން ކުރާނެ ކަހަލަ ކަމެއްހެނެއް ވެސް އެއީކީ.
އެކަމަކު، މަޖިލީހަށް މައްސަލައެއް ހުށަހެޅިއްޖެއްޔާ އެ މައްސަލައެއް ބެލުމަކީ ގާނޫނީ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ
މައްޗަށް މަތިކޮށްފައި އޮތް ޒިންމާއެއް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ކުރާނަން ވަކި މިނިވަން ފަރުދަކު ހުށަހެޅުއްވި
ކަމުގައިވިޔަސް ވެސް ޖަމާޢަތަކުން ހުށަހެޅުއްވި ކަމުގައިވިޔަސް ވެސް އަދި ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާއަކުން ހުށަހެޅުއްވި
ކަމުގައިވިޔަސް ވެސް. އަޅުގަނޑުމެން މިހާހިސާބަށް މިއަހަރުގެ މިހާހިސާބަށް ގާތްގަނޑަކަށް ސާޅީހާއި ގާތްކުރާ
ވަކިވަކި އާއްމު ރައްޔިތުންގެ މައްސަލަ ވެސް މި ކޮމިޓީން ބަލައިފިން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމަ، އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު
ރެކޯޑަށް ޓަކައި ދަންނަވަން. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި ހުޅުވައިލަނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް. ފުރުޞަތަށް
17

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
އެދިވަޑައިގަންނަވާ ތަރުތީބުން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނީ. ފުރުޞަތު ނޯޓުކުރައްވާނީ އިދާރީމޭޒުން. އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ޝިފާޢު ކުރިއަށް ގެންދަވާ.
އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޢު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖޭގައި ވެސް ހަމަ މިވަގުތު ފާހަގަކޮށްލަންޖެހެނީ މިއީ ހަމަ އެންމެ
ފުޅާދާއިރާއެއްގައި ހިންގޭ ކުޅިވަރު އެސޯސިއޭޝަން އެފް.އޭ.އެމްއަކީ. ދެން އެންމެ ގިނަ ޕަބްލިކް ސްޓޭކްހޯލްޑަރސް
ގިނަ އެއް އެސޯސިއޭޝަންކަން ގަބޫލުކުރަންޖެހޭނެ އެފް.އޭ.އެމްއަކީ. ދެން ގަރާރުގައި އެބަހުރި އަސްލުގައި ވަރަށް
ކަންބޮޑުވާންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް. ޚާއްޞަގޮތެއްގައި އުސޫލުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާއި ޚިލާފަށް ހިނގަމުންދާ ކަމަށް އެބައޮތް
ހަމަ 7 ޕޮއިންޓެއް ރިޢާޔަތްކޮށް. މީގެތެރޭގައި ހަމަ ފީފާގެ ހިންގާ ގަވާއިދާއި ޚިލާފަށް ވެސް އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ގާނޫނުތަކާއި ޚިލާފަށް ވެސް އަދި ޖަމުޢިއްޔާތަކުގެ ގަވާއިދުތަކާއި ވެސް ޚިލާފަށް ކަންތައްތަކެއް ދާކަމަށް. ދެން
އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ހަމަ މިގޮތަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާއި ޚިލާފަށް މި
ދިވެހި ފަސްގަނޑުގައި ކަންތައްތަކެއް ހިނގަމުންދާ ކަމަށް ވަންޏާ އެ ކަންކަން ބަލައި ޖަވާބުދާރީކުރުމަކީ.
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އެންމެ މުހިއްމު އެއް ދައުރު އެއީ ޖަވާބުދާރީކުރުން. ދެން ވަޒީރު ވެސް ހަމަ ސްޕޯޓްސް
ކައުންސިލަރު ވެސް އަދި ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސް ވެ ސް ފާހަގަކުރެއްވި އަސްލު އަޅުގަނޑުމެންގެ ގަރާރުގައި
މިހުރިވަރުގެ ކަންބޮޑުވުންތަކެއް ނެތޭ އަޅުގަނޑަށް އަންޑަސްޓޭންޑްވީ އެގޮތަށް. އެވަރުގެ ކަންތައްތަކެއް ނެތޭ.
އެހެންނަމަވެސް، އެއާއި އެއްކޮށް ޕަބްލިކް ޓެމްޕަރއަށް ބަލާއިރު ވެސް ފުޓުބޯޅައާއި ގުޅިގެން ދިވެހިރާ އްޖޭގައި
ކަންބޮޑުވުންތަކެއް އެބަހުރި. ޚާއްޞަކޮށް އެފް.އޭ.އެމްއާއި ގުޅިގެން ވެސް ހަމަ ކަންބޮޑުވުންތަކެއް އެބަހުރި.
އަޅުގަނޑަކަށް ޕަރސަނަލީ ގަބޫލެއް ނުކުރެވޭ ކަންބޮޑުވުންތަކެއް ޕަބްލިކުގައި ނެތް ކަމަކަށް. ޕަބްލިކުގެ އިތުރުން
ސަރުކާރު ތެރެއިން ވެސް އަދި އެއާއި އެއްކޮށް ދައުލަތުގެ އަނެއް ބާރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތެރެއިން ވެސް
މިއޮތީ މި ކަންބޮޑުވުން އުފަންވެފައި މިއަދު. ދެން ހަމަ އިންތިޚާބަކަށް އިޢުލާންވެގެންދިޔައިރު ވެސް ވަޒީރު ވެސް
ވަރަށް ބޮޑަށް ހަމަ ފާހަގަކުރައްވައިފި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުޓުބޯޅަ މައި ޖަމުޢިއްޔާ އެފް.އޭ.އެމް އިންތިޚާބަކަށް
އިޢުލާންކޮށްލީމަ ކުރިމަތިލާނެ ފަރާތެއް ނުވިއޭ. އަޅުގަނޑަށް އަސްލުގައި އެ ކުރިމަތި ނުލުމަށްވުރެ ބޮޑު ކަންބޮޑުވުމަކީ
އެ ދަރަޖައަށް ދާން ދިމާވީ ކީއްވެގެންބާއޭ؟ އެއީ އަޅުގަނޑަށް ޙަޤީޤަތުގައި ބޮޑު ކަންބޮޑުވުމަކީ. ގަބޫލުކުރެވެނީ ހަމަ
ރާއްޖޭގެ ފުޓްބޯޅަ މިއޮތީ ހަމަ ބުނަންޏާ ވަރަށް ބޮޑު އަނދަވަޅަކަށް ވެއްޓިފައިކަމަށޭ ގަބޫލުކުރެވެނީ. އެއީ އެ
ލެވެލްއަށް އެ ކަންކަން ދާންޖެހުނީމަ. ފުރަތަމަ ޒަމާނީ ޑިމޮކްރަސީގެ ތެރެއިން އެފް.އޭ.އެމްގެ ކަންކަން ހިނގަން
18

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ފެށިއިރުގައި ވާދަވެރި އެތަނުގެ އިންތިޚާބުތައް. ވާދަވެރި ހަމަ ގަޔަށް އަތްލާ ހިސާބަށް ދިޔަ. ދެން މިއަދު
މިހާހިސާބަށް މީތި ވީކްވެގެންދާން އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުން ހަމަ ކޮންމެވެސް ކަންތައްތަކެއް ހިނގައިގެން.
ދެން މި ކަންކަން މިހެން ދާއިރުގައި އެ ތަންތަން ވެސް މޮނިޓަރކުރާނެ ބޮޑީސްތަކެއް ޤައުމު ގައި ހުންނާނެ ކަމަށް
ގަބޫލުކުރެވެނީ. އެ މޮނިޓަރކުރާ ބޮޑީސްތަކުން ޖަވާބުދާރީ ފުރިހަމަޔަށް ކުރެވިއްޖެއްޔާ ކުރެވޭ ކަމަށް ވަންޏާ
އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ކަންކަން އިޞްލާޙުކުރަން ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރަނގަޅުކުރަން ފުރުޞަތު
ލިބޭނެ. ދެން ހަމަ އަޅުގަނޑުގެ ހިތުގައި އުފެދޭ ސުވާލަކީ، އަސްލުގައި ހަމަ ވަޒީރު ވެސް ގަބޫލުފުޅު ކުރައްވަންތޯއޭ
މިއަދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުޓުބޯޅަ މިދާ މިސްރާބު ހަމަ ރަނގަޅު ކަމަށް؟ އަޅުގަނޑުމެންގެ އެބަހުރިތޯއޭ މިދާ މިސްރާބު
ރަނގަޅުކުރަން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް؟ ޙަޤީޤަތުގައި އަދި މި ގަރާރުގެ 5 ވަނަ ޕޮއިންޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައި އޮތް
އެ ގަވާއިދުގައި ބުނާ އެސޯސިއޭޝަންތަކެއް އުފަންނުކޮށް އަދިވެސް މިއަދާއި ހަމަޔަށް ވެސް ގޮސްފައި އޮތް އޮތުން.
އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ އެ އެސޯސިއޭޝަންތައް އުފައްދާފައި ނެތުން ވެދާނެއޭ އިންތިޚާބުގެ ވާދަވެރިކަން ކުޑަވުމަށް
ދިމާވި ސަބަބަކަށް ވެސް ނޫނީ އިންތިޚާބުގެ އަސްލު ފުރިހަމަޔަށް އެ ހިންގާ ގަވާއިދު ހިނގާ ކަމަށް ވަންޏާ
ވޯޓުލުމުގެ ޙައްޤު ލިބޭ ވަރަށް ގިނަ ބަޔަކު އޭގެތެރެއިން މަޙްރޫމްވެގެން ގޮސްފައި އޮންނާނެ ސަބަބެއް ކަމަށް ވެސް.
އެހެންވެއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ ވެސް ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ އިންތިޚާބުގެ އިންޓަރގްރިޓީއާއި ދޭތެރޭގައި ސުވާލު
އުފެއްދުމުގެ ޖާގަ އޮންނާނެ. ދެން ސަރުކާރުން ބޮޑު ހޭދައެއް ކުރާއިރުގައި ސަރުކާރުން މޮނިޓަރ ނުކުރެވޭ ގޮތަށް
އެސޯސިއޭޝަނެއް އޮވެގެންވާނެ ކަމަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑއް ގަބޫލެއް ނުކުރަން. އަދި ބައިނަލްއަޤްވާމީ
ޖަމުޢިއްޔާތަކުގެ ހިންގާ ގަވާއިދުގެ ތެރެއިން ވެސް އަސްލު ޙަޤީޤަތުގައި ޤައުމެއްގެ ހިންގާ އެން.ޖީ.އޯއެއް އެ ޤައުމުގެ
ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ގާނުނުތަކަށްވުރެ މަތިން ހިންގުމުގެ ފުރުޞަތު އޮވެގެންވާނެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އަސްލު
ބުއްދިއަކުން ހަމަ ގަބޫލެއް ނުކުރެވޭ. އެހެންވީމަ، ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި މިހާރު ފުޓުބޯޅަ މިދާ
މިސްރާބާއި މި ކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމުގެ ގޯސްތަކެއް ހުރިކަމަށް ގަބޫލުކުރަންޏާ މި ކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމުގެ މިހާރު
ގެންގުޅޭ ވިސްނުންތަކަކީ ކޮބައިތޯ ހަމަ ހިއްސާކޮށްލަދެއްވުން ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން؟ ޝުކުރިއްޔާ.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޔޫތު، ސްޕޯޓްސް އެންޑް ކޮމިއުނިޓީ އެމްޕަވަރމަންޓު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މިހާރު އެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން މިހާރު ފުޓުބޯޅައިގެ އެބަހުރި އިނގޭތޯ ކަންބޮޑުވާ
ކަންކަން. ހަމައެއާއި އެކީގައި އެއިން ނުކުމެފައި ހުރި ރަނގަޅު ރިޒަލްޓް ވެސް އެބަހުރި. މިހާރު މިސާލަކަށް،
އަންހެން އިނގޭތޯ ފުރަތަމަ މެޑަލް މިދިޔަ އަހަރު ލިބިގެންދިޔައީ އަންޑަރ ނައިންޓީން އޭޖް ގްރޫޕުގެ. ހަމަ އެގޮތަށް
19

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ހަމަ އެ މީހުން އެއީ ތިންވަނަ ކަންނޭނގެ ދެއްތޯ އަޙްމަދު. ހަމަ އެގޮތަށް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ. ނޫނިއްޔާމު ސިލްވަރ
ކަންނޭނގެ ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު އެކަހަލަ ބައެއް އެޗްވީމަންޓްސް. އަދި ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިން ވެސް ހަމަ
މިދިޔަ ލީޑަރިޝިޕް ތެރޭގައި ސާޕް ޗެމްޕިއަންޝިޕް ވެސް ދެއްތޯ. އެހެންވީމަ، އެކަހަލަ ރަނގަޅު ކަންތައްތަކެއް
އެބަހުރި. ހަމައެއާއި އެކީގައި މި ދެންނެވިހެން ރަނގަޅުކުރަންޖެހޭ ހަމަ ބައިވަރު ކަންތައްތައް އެބަހުރި އިނގޭތޯ. އެ
ކަންކަމާއި ޚިޔާލުތަފާތުވެގެންތާ އެންމެ ކުރީކޮޅުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކަމަކަށް ނުކުތީ. އެއީތާ ޙަޤީޤަތަކީ. އެކަމަކު،
ދެން އެކަން ނުވެގެން ދިޔައިމަ ކުލަބުތަކުން އެކަން ބޭނުން ނުވަންޏާ އަޅުގަނޑު ކިތަންމެ ވަރަކަށް އަޅުގަނޑު
އުޑުގައި ޖެހިފައި ބިމުގައި ޖެހިޔަކަސް އެކަމެއް ނުވާނެ. ދެން ދެންމެގައި ޝިފާޢު ތި ފާހަގަކުރެއްވިހެން މިސާލަކަށް،
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިނގާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާއި އެ އިމުގެ ތެރެއިން. އޭގެ ބޭރުވީމަ ދެން
އަޅުގަނޑުމެން ހިފީމަ އޭގައި މައްސަލަ އުޅޭކަމަށް ވަންޏާ ދެއްތޯ ފީފާއިން މި ޑިސިޝަނެއް ނަގަނީ. އެހެންވީމަ،
އިލެކްޝަން ހުއްޓުވާށޭ ކިޔާފައި އެތަނަށް ފުލުހުން ފޮނުވާ ހިސާބަށް އެ ދިޔައިމަ ދެން އެހިސާބުން އެ ނިމުނީ
އެކަންތައް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމަ، އެވަރަށް އަޅުގަނޑުމެން ދާންވީތޯ ސުވާލަކީ؟
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފިރުޝާނަށް އަޅުގަނޑު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފިރުޝާނަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.
މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. ވަރަށް ބޮޑަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން މިނިސްޓަރ އަދި ޔޫތު މިނިސްޓްރީގެ ބޭފުޅުން. ޚާއްޞަކޮށް
ސްޕޯޓްސް، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސް. އަޅުގަނޑުމެން މި މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ ކަމަކީ އެއް
ކަމަކަށް މައްސަލައެއް ނުވަތަ ކަމެއް ގާނޫނާއި ގަވާއިދާއި ޚިލާފަށް ހިނގާ ކަމަށް ތުޙުމަތުކުރެވޭނަމަ އަޅުގަނޑުމެން
އެކަން ބަލަންޖެހޭނެ އެއް ކަމަކަށް. ދެވަނަ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ ޖަމުޢިއްޔާ ޖަމާޢަތްތައް.
އެފް.އޭ.އެމްއަކީ ވެސް ޖަމުޢިއްޔާއެއް. އަދި ރާއްޖޭގައި އެހެން ޖަމުޢިއްޔާ ޖަމާޢަތްތައް ވެސް އެބަހުރި. އަޅުގަނޑަށް
ފެނުނީ ޖަމުޢިއްޔާ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ގާނޫނު ނުވަތަ އޭގެ މޮނިޓްރިންގ ނުވަތަ އެ ބެލެހެއްޓުން ބެލެނިވެރިކަން ރާއްޖޭގައި
ވޭތުވެދިޔަ ތާނގައި ޙަޤީޤަތުގައި އެންމެ އެދެވޭ ގޮތެއްގައި ހިނގާފައެއް ނެތް. ޚާއްޞަކޮށް މަދަނީ ޖަމުޢިއްޔާއެއްގައި
އަޅުގަނޑު މަސައްކަތްކޮށްފައި ހުރީމަ އަޅުގަނޑަށް އިނގޭ ރިޕޯޓިންގއާއި އަދި އޭގެ ވެލިޑިޓީއާއި ކިހާވަރެއްގެ ކަމެއް،
ކަންތައްތަކެއް ކުރެވުނުތޯ މިނިސްޓްރީ ސައިޑުން؟ އޭރުގައި ހޯމް މިނިސްޓްރީގައި ބެލެނިވެރިކަން އޮތީ. ބެލިފައެއް
20

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ނެތް. ދެން ބައެއްފަހަރު ފައިނޭންޝަލް ރިޕޯޓުތައް ވެސް ހަމަ އެހެން. ދެން ކޮންމެ ޖަމުޢިއްޔާއަކުން ވެސް އަހަރު
ނިންމާފައި ރިޕޯޓެއް ލާނެ. އެހެންވީމަ، އެ ޕްރޮސެސް އެގޮތަކަށް ހިނގާފައެއް ނެތް. ދެން ހަމައެއާއި އެއްކޮށް
އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން މިހާރު އޮތް ޖަމުޢިއްޔާތަކުގެ ގާނޫނަކީ ޙަޤީޤަތުގައި ރާއްޖެއަށް މިހާރު އައުޓްޑޭޓެޑް
ގާނޫނެއް. ދެން މި ކޮމިޓީގައި މިހާރު އެބައޮތް ޖަމުޢިއްޔާތަކާއި ބެހޭ ބިލުގެ މަސައްކަތް ހަވާލުވެފަ. އެކަން އެބަ ކުރޭ.
ދެން އަނެއް ކަމަކީ ޖަމުޢިއްޔާ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ހިންގުމުގެ މެކޭނިޒަމް. އެގްޒެކެޓިވް ބޯޑު ރަނގަޅަށް ހިންގި
ފަންކްޝަންކުރޭތޯއާއި، އޯވަރޯލްކޮށް ހުރިހާ ޖަމުޢިއްޔާތަކަކަށް އަޅުގަނޑު ހިތުން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި
މިނިސްޓްރީއަކުން ނުއެއް ބެލޭ. ހުރިހާ ޖަމުޢިއްޔާއެއްގެ ހިންގުން އެއްގޮތްތޯ ނުވަތަ އެ އޮންނަ ގަވާއިދާއި އުސޫލުގެ
ތެރެއިން ހިންގޭތޯ މިނިސްޓްރީއަކުން އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ނުއެއް ބެލޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ފިރުޝާން ކުރުކޮށްލުން އެދެން ހަމަ ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑަކަށް ނުދެވޭނެ ވަރަށް
ކުރުކޮށް ތި ބޭފުޅުން ސުވާލު ނުކުރައްވައިފިއްޔަކާ އިނގޭތޯ.
މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު އަވަސްކޮށްލާނަން. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ ކޮބައިތޯއޭ ތި ބޭފުޅުން މި
ނިޒާމު ޖަމުޢިއްޔާތަކުގެ މި ނިޒާމު ހިނގާތޯ ބަލަން ނުވަތަ އެ ކުރާ މަސައްކަތަކީ، ޚާއްޞަކޮށް އެފް.އޭ.އެމްގެ؟ މި
މައްސަލަތަކާއި ގުޅިގެން އަދި އިތުރު މައްސަލަތަކެއް އަންނާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ. އަދި އިތުރު މައްސަލަތައް
ރެއިސްވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ މި ދިރާސާކުރާވަރަކަށް. އެހެންވީމަ، މުޅި ނިޒާމު ހިންގުމަށް ނުވަތަ މު ޅި
ނިޒާމު ހިނގާތޯ ބެލުމަށް ކުރެވޭ މަސައްކަތަކީ ކޮބައިތޯ، އަދި އެކަމަށް ހުރި ގޮންޖެހުންތަކަކީ ކޮބައިތޯ؟ އެ
އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ސާފުކޮށްލަން ބޭނުން. ދެން މުޤައްރިރުގެ އިޒުނައާއި އެއްކޮށް އަޅުގަނޑު އިތުރު
ސުވާލަށް ދާނަން ފަހުން.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
21

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
މި ޕޮއިންޓަށް ކުރުކޮށް މިނިސްޓަރ ޖަވާބު ދެއްވާ.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޔޫތު، ސްޕޯޓްސް އެންޑް ކޮމިއުނިޓީ އެމްޕަވަރމަންޓު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެއްކަމަކަށް މި ފިރުޝާން، މިހާރު ޖަމުޢިއްޔާތަކުގެ ގާނޫނުގެ ދަށުން ޖަމުޢިއްޔާތައް ހިނގަނީ. އެހެންވީމާ، އެއާއި
މިއާ ވަރަށް ތަފާތުކޮށްދަނީ. މީތި މިއީ ހަމަ ސީދާ ކުޅިވަރު ގާނޫނުގެ ދަށުގައި މީތި އިންނާނީ ފޯލްވެފަ. އެހެންވީމަ،
ދެން، އޭތި ކިހާވަރަކަށް އެ ރިޕޯޓުކުރޭތޯ ނޫންތޯ އެ ބޭފުޅުން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ރަނގަޅުވާނެހެން.
ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސް އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މީގައި ޙަޤީޤަތުގައި މި އިންނަނީ ކުލަބު ޖަމުޢިއްޔާ، ގާނޫނުގައި މި އިންނަނީ. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ތި
ވިދާޅުވީ ގާނޫނު ކަންތައްތަކާ އެއްޗިހި އެބަ ކުރިއަށްދާ ވާހަކަ. އެ އެތި އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެ އެއްޗިހިތައް
ބަދަލުވީމަ ކަންނޭނގެ މީތި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބޭނުންވާ ވަރަށް މީތި މޮނިޓަރކޮށްލެވޭނީ. އެއީ ޙަޤީޤަތުގައި
އެސޯސިއޭޝަނާ އަދި އާދައިގެ ކުލަބަކާއި، ގާތްގަނޑަކަށް އެބަތިބި 490 ވަރަކަށް ކުލަބު އެކި ރަށްރަށުގައި ތިބި.
ދެން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފިޒިކަލީ އޭތި މޮނިޓަރ ކުރަން ވަރަށް އުނދަގޫ ގޮތަކަށް ވާނީ. އެހެންނަމަވެސް، އަހަރީ
ރިޕޯޓު އެ މީހުން ހުށަހެޅީމަ އަޅުގަނޑުމެން އޭތި ބަރާބަރަށް މޮނިޓަރކުރަމުންދާނީ. އަހަރީ ރިޕޯޓު ނައިއްޔާ
އަޅުގަނޑުމެން ބައެއް ފަހަރަށް ގުޅާ ވެސްލާ ހަދަން. އެހެންނަމަވެސް، މި އެސޯސިއޭޝަންތައް، އަޅުގަނޑުމެން
ވަރަށް ޚާއްސަ ގޮތެއްގައި ވަރަށް ގާތުން ބަލަމުންދާ އެއްޗެއް މިއީ އެސޯސިއޭޝަންތަކަކީ. އެހެންނަމަވެސް، ބައެއް
ކުލަބު ޖަމުޢިއްޔާ އެއްޗިހި އަހަރީ ރިޕޯޓުތައް ވަނީ، މިހާރު އެސޯސިއޭޝަންތަކުގައި އަހަރީ ރިޕޯޓު އަންނާނެ ހަމަ
ކޮންމެ އަހަރަކު ވެސް ހަމަ ބަރާބަރަށް ހުރިހާ އެއްޗެއް އަންނާނެ އެ އެއްޗިހީގެ. އެހެންވީމަ، އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް
މި ކުރެވޭ މޮނިޓަރއަކީ. ދެން، ގާނޫނީ ގޮތުން އެ އެތި ޗޭންޖެއްނުވާނެ.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޔޫތު، ސްޕޯޓްސް އެންޑް ކޮމިއުނިޓީ އެމްޕަވަރމަންޓު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން އަދި އަޅުގަނޑު ހަމަ އެޑްކޮށްލަން އިނގޭތޯ. މިހާރު މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ފައިސާ ކުއަރޓަރލީ މި ދޭ
ފައިސާ އެއްޗިހި ވެސް ދޫކުރާނީ ބަރާބަރަށް ރިޕޯޓުކުރީމަ. އިންތިޚާބުތައް މޮނިޓަރކުރާނެ، އޮބްޒާވްކޮށް ހަދާނެ
އިނގޭތޯ.
ސްޕޯޓްސް ކައުންސިލްގެ ރައީސް އިބްރާހީމް އިސްމާޢީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
22

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ހުށަހެޅުއްވީ ހަމަ ވަރަށް
ވެލިޑު ސުވާލުތަކެއް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ބަލަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް އެބަހުރި. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ
ވޭތުވެދިޔަ ތަނުގައި ވެސް، 2003 ގެ ކުޅިވަރުގެ ޖަމުޢިއްޔާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ ދަށުން ހުރިހާ
ޖަމުޢިއްޔާތަކެއް ނުބެލޭ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު 2015 ގެ ކުޅިވަރު، ކުޅިވަރާ ބެހޭ ގާނޫނު،
އެއީ ވާދަވެރި ކުޅިވަރާބެހޭ ގާނޫނު އިނގޭތޯ. ގާނޫނު އައުމާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސް އެބަހުރޭ އެ
ކަންތައްތައް މޮނިޓަރކޮށް ބަލަހައްޓަން. އޭނައަށް އެކަން ނުވާ ކަމަށް ވަނީވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކައުންސިލަށް
އެބައޮވޭ ޒިންމާކުރުވާފައި ކޮމިޝަނަރ ވަކިކުރުމުގެ ވާހަކަ ރައީސަށް ދަންނަވަން އިނގޭތޯ. ދަންނަވަން އެބައޮވޭ ދީފަ.
އެހެންވީމަ، އެ ޕްރޮސެސްގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރަމުން މިހާރު މި ގެންދަނީ. ހަދާ ގަވާއިދުތަކުގެ
ތެރޭގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ގަވާއިދު ހެދުމަށްފަހު އިމްޕްލިމެންޓުކުރުމަށް ޓަކައި ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސްއާ
ހަވާލުކުރަމުން މި ގެންދަނީ. އެހެންވީމާ، ދެން، އަޙްމަދު ސަލީމް، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސް ހަވާލުވެވަޑައިގަތީ
ވަރަށް ފަހުން. އެހެންވީމާ، އެ ތަނަށް ވަޑައިގެންނެވިއިރުގައި އެތަނުގެ މަސައްކަތްތައް އެހާ ބަރާބަރަކަށް ނޫން
ހުރީކީ. އެހެންވީމާ، ހަމަ ވަރަށް އިންޑިޕެންޑެންޓު ގޮތެއްގައި މަސައްކަތް ކުރައްވާކަހަލަ ގޮތަކަށް އެ ބޭނުންވާ
ފެސިލިޓީސްއާއި ތަންތަނާ އެއްޗިހި އިތުރަށް ބޭނުންވޭ ޙަޤީޤަތުގައި. މިހާރު މި 17 ޤައުމީ ޖަމުޢިއްޔާއެއް އެބައޮވޭ.
އަދި އޭގެއިތުރަށް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ބައިވަރު އެހެން ޖަމުޢިއްޔާތައް ވެސް އެބައޮވޭ ރަޖިސްޓަރީކޮށްފަ. ދެން،
އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލެއްނުކުރަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިދާޅުވި ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖޭގައި، އަޅުގަނޑުމެން
ރާއްޖޭގައި ރާއްޖޭގެ ގާނޫނު ނުހިނގާ ޖަމުޢިއްޔާއެއް ނޯންނާނެ އިނގޭތޯ. ރާއްޖޭގެ ގާނޫނު ނުހިނގާ ޖަމުޢިއްޔާއެއް
ނޯންނާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް، އަޅުގަނޑު އޮލިމްޕިކް ކޮމިޓީގައި އުޅުނުއިރު ވެސް، ފުޓްބޯޅަ
އެސޯސިއޭޝަނުގައި އުޅުނުއިރު ވެސް އަދި އެހެން ތަންތަނުގައި އުޅުނުއިރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަންގާފައި
އޮންނަނީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ކައިރީގައި ބުނެފައި އޮންނަނީ މަސައްކަތް ކުރަންވާނީ ސަރުކާރާއެކުގައޭ.
ސަރުކާރާއެކުގައޭ މަސައްކަތްކުރަންވާނީ. އޭގެ މާނައަކީ ސަރުކާރުން ބޭނުންވާ، ޙަޤީޤަތުގައި އެ އަޅުގަނޑުމެން ބަލަން
އެބަޖެހޭ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތަކަކީ ކޮބައިތޯ. ސިޔާސަތުތަކަކީ ކޮބައިތޯ ބެލުމަށްފަހުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕްލޭން،
ކުޅިވަރާބެހޭ ޖަމުޢިއްޔާގެ ޕްލޭން ހެދުމުގައި އެކަމަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ސަމާލުކަން ދެއްވަންޖެހޭނެ. އެއީ ކޮންމެ ގޮތެއް
ވިޔަސް ކޮންމެ ސަރުކާރެއްގައި ވެސް ސިޔާސަތުތަކެއް އޮންނާނެ ކުޅިވަރާބެހޭ ސިޔާސަތުތަކެއް. އެހެންވީމާ، އެ
ސިޔާސަތުތަކުގެ މައްޗަށް ބޭސްކޮށްފައި ކުޅިވަރާބެހޭ އެ ކަންތައްތައް ކުރަމުން ގެންދާނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ
އެކަން ހަމަ ފާހަގަކޮށްފައި ހަމަ ދަންނަވާލީ.
23

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިސްމާޢީލަށް. އޭގެ ފަހުން
މެންބަރު ރާޢީ. ކުރިއަށް ގެންދަވާ އިސްމާޢީލް.
ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އި ސްމާޢީލް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. ދެން، ފުރަތަމަ ފެއްޓުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު ޕަރސަނަލީ ހަމަ ގަބޫލެއްނުކުރަން މި
ކޮމިޓީން ނިންމާފައި އެފް.އޭ.އެމް އިން އެ ފޮނުވި ސިޓީއަކީ މި ކޮމިޓީން ފޮނުވިދާނެ ސިޓީއެއް ކަމަށް. ފުޓްބޯޅަ
އެސޯސިއޭޝަނުން ބާއްވަން އުޅުނު އިންތިޚާބު ލަސްކުރަން ވެސް، ފަސްކުރަން ވެސް، ހުއްޓުވަން ވެސް މި ކޮމިޓީން
ސިޓީއެއް ފޮނުވިދާނެ ކަމަކަށް ޕަރސަނަލީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލެއް ނުކުރަން. އެއީ ރެކޯޑަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑު އެކަން
ފާހަގަކޮށްލީ. ދެން، މި ގަރާރެއް ހުށަހެޅިފައި އޮތްއިރުގައި އެބައޮތް މައިގަނޑު 6 ޕޮއިންޓެއް. އަޅުގަނޑު ހިތުން ތި
ބޭފުޅުންނަށް މި މަޢުލޫމާތުތައް ލިބިފައި އޮންނާނެ. އަޅުގަނޑު މި ހިތަށް އަރަނީ މި 6 ޕޮއިންޓުން މި ހުރި
ކަންކަމަކީ މި ފާއިތުވެދިޔަ އެއް ހަފުތާ ތެރޭގައި ޚިލާފުވި ކަމަށް އެ ބޭފުޅުން ލަފާކުރާ ކަންތައްތޯއޭ؟ ޙަޤީޤަތުގައި
އަޅުގަނޑަށް ފެނުނީ މީގެން ވަރަށް ބޮޑު ޑެމޭޖެއް ފުޓުބޯޅައަށް އަންނާނެ ތަން. ހަމަ ބިންދައިގެންދާ ކަހަލަ
ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅެން އުޅުނު ތަން، މަޖިލިސް ބައިވެރިކޮށްގެން އެކަން ހިންގަން އުޅުނު ތަން އަޅުގަނޑަށް ފެނުނީ.
އަޅުގަނޑު އެކަން ހަމަ ބަލައިނުގަންނާތީ އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، މިހުރި މައިގަނޑު 6 ކަންތަކަށް،
މައިގަނޑު 6 ކަންތަކަށް ހަމަ އެފް.އޭ.އެމް ޚިލާފުވެފައިތޯ އޮތީ؟ ތި ބޭފުޅުންނާ އެއްކޮށް މި ހުށަހެޅުއްވި ފަރާތުން
ނޫނީ ދިވެހި އެއްވެސް އެހެން ފަރާތަކުން މަސައްކަތް ކުރެވިފައި އެބަހުރިތޯ މީގެ ސޮލިއުޝަނަކަށް ދާން. އެ
މަސައްކަތް ކުރެވިގެން ޙައްލުނުލިބިގެންތޯ މި މަޖިލީހަށް މި މައްސަލަ އައިއްސަ މި އޮތީ؟ އެކަން އަޅުގަނޑަށް
ސާފުކޮށްލަން ބޭނުން. ދެން، ދެވަނަ ކަމެއް ގޮތުން އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ ފުޓުބޯޅަ
ސަސްޕެންޑުކުރުމުން، ފީފާއިން ފުޓްބޯޅަ ސަސްޕެންޑުކުރުމުން ލިބޭ ގެއްލުން އެއީ ތަހައްމަލުކުރެވިދާނެ ގެއްލުމެއް
ކަމަށް ގަބޫލުކުރައްވަންތޯއޭ؟ ފާއިތުވެދިޔަ ތަނުގައި އެބަހުރި ބައެއް ޤައުމުތައް މި ސަސްޕެންޑުކޮށްފަ. ދެން، އެ
ސަސްޕެންޑުކުރުމުން އެ އަޅަންޖެހުނު ވޭނަކީ އެއީ ފުޓުބޯޅައަށް، ކުޅިވަރަށް ހެވެއް ލިބިދާނެ ކަމެއް، ނޫނީ މި
ރާއްޖެއަށް ތަހައްމަލުކުރަން ކުރެވިދާނެވަރު ކަމެއް ކަމަށް ތި ބޭފުޅުން ގަބޫލުކުރައްވަންތޯ؟ އަދިވެސް އެބައޮތް
އެފް.އޭ.އެމްގެ ދައުރެއް އަޅުގަނޑު ހިތުން އެ އިންތިޚާބަށް ފަހުގައި. އެއީ އެފް.އޭ.އެމްއަށް އެ ރިޕޯޓާ އެއްޗިހި
ހުށަހަޅައި، ނޫނީ ސްޕޯޓްސް ކައުންސިލަށް ނަމަވެސް އެ ހުށަހަޅަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ އެފް.އޭ.އެމުން.
ދެން، އެއާހިސާބުން އަދިވެސް އެބައޮތް ދައުރެއް އެ އިންތިޚާބު ބަލައިގަތުމާއި ނުގަތުމުގައި. ތި ބޭފުޅުންގެ ރޫޙު
24

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ތިހިރީ ބަލައިނުގަނެ ސަސްޕެންޑަކަށް ދާންތޯ؟ އެ ވަރަށް ތަ އްޔާރަށްތޯ ތި ތިއްބެވީ؟ އެ ދާ ދިއުމުން އެ އަންނަ
ޑެމޭޖު އަލުން އަނބުރާ ދިވެހި ފުޓުބޯޅަ ރަނގަޅު ކުރެވިދާނެ ކަމަށް ގަބޫލުކުރައްވަންތޯ؟ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް
އެދެން ފުޓުބޯޅަ ރިކަވަރ، ވާހަކައަކީ ރަނގަޅު ޙާލަތަށް ނުގެނެވޭ ގެނެވޭނެ ކަމުގެ ޔަޤީންކަން ނެތްނަމަ އެފަދަ
ހަރުކަށި ފިޔަވަޅެއް ނޭޅުއްވުމަކީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ފުޓުބޯޅައަށް ލޯބިކުރާ ދިވެހި ރައްޔިތެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ވަރަށް
ބޮޑަށް އެދޭ އެދުމެއް. ފީފާގައި ދިވެހިރާއްޖެ އޮވެ މި އިންތިޒާމުގެ ތެރެއިން ހިނގުމަކީ މިއީ ކިހާ މުހިންމު ކަމެއްތޯ ؟
މި ދެތިން ކަންތައް އަޅުގަނޑަށް ސާފުކޮށްލަދެއްވުން އެދެން.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޔޫތު، ސްޕޯޓްސް އެންޑް ކޮމިއުނިޓީ އެމްޕަވަރމަންޓު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެއްކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން، މިހާރު ކުރިން ވެސް ބުނެފިން. މިހާރު ސަސްޕެންޝަނެއް އައިމަ
ފީފާއިން ސަސްޕެންޑުކުރާނީ މި ކޭސްގައި އިނގޭތޯ، މިހާރު މި އުޅެނީ އަޅުގަނޑުމެން އިންތިޚާބު ބަލައިނުގަނެ
ހުއްޓުވާ މި ވާހަކަތާ. އަލުން މިހާރު މި އޮތް ލީޑަރޝިޕްއަށް މި ހަވާލުކުރަންދެން ސަސްޕެންޑް. އެ ނޫން ގޮތަކަށް
އެކަމެއް ނުހިނގާނެ. އެ އެއް ނޫން ކުލަބުތައް ބައިވެރިވެގެން އެހެން އެ މީހުންގެ، މިހާރު ކުރީ ފަހަރު ކުލަބުތަކުން
ސޮއިކުރީމަ ފީފާ، އޭ.އެފް.ސީން ކޮމިޓީއެއް ފޮނުވީ. އެ ދުވަހު އައިސް އެ މީހުން ވަކިވަކިން ކުލަބުތަކުގައި ސުވާލު
މި ކުރަނީ އެ ތެދެއް، ކައެމެންނަށް ގޯސްހޭ މިހެން މިހެންހޭ ހިނގަނީ. އެ ދުވަހު ދެބައިކޮށްފައި އެއްބައި ކުލަބުތައް
ގޯހޭ ބުނިނަމަ އެ މީހުން އިންޓަރިމް ކޮމިޓީއެއް ހަދާނެ. މީގައި ވަގުތުން ސަސްޕެންޑު، އަނބުރާ ހަވާލުވަންދެން. މި
ދެންނެވީ ޕާކިސްތާނުގައި ވެސް، ސުޕްރީމް ކޯޓު ތެރޭގައި ގެންގޮސް ބޭއްވީ އިނގޭތޯ ޕާކިސްތާނުގެ އިލެކްޝަން،
އެފް.އޭ.އެމް އިލެކްޝަން. ބޭއްވީމަ ހަމަ އެ މީހުންނަށް އަނބުރާ ހަވާލުކުރަންދެން ސަސްޕެންޝަން. އެހެންވީމަ،
އެއީކީ މީގައި އުސޫލެއްގެ ގޮތުން އެއަކު ނަތީޖާއެއް ވެސް ނުނުކުމޭ. އަދި ސަސްޕެންޝަނަކާއެކީގައ ފުޓްބޯޅައިގައި
މިހާރު އޮތް ފޯރި ވެސް އެއްކޮށް ދިޔައީތާ. ކިތައް ކުޅުންތެރިންގެ މުސާރަތޯ ގެއްލިގެން އެ ދަނީ. އަޅުގަނޑު ވޮލީ
ކުދިންގެ ކައިރީ ވެސް ކުރިން ކީން، ވޮލީ އޭރުން އަޅުގަނޑުމެން ސަސްޕެންޑުކޮށްފިއްޔާ އަޅުގަނޑު ހޯސްޓުކޮށްދޭނަމޭ
ރާއްޖޭގައި އިތުރަށް އިންޓަރނޭޝަނަލް މުބާރާތް. ފަހުން ބެލިއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ސަސްޕެންޑުވީމަ، އެހެން
ޤައުމަކުން ޓީމެއް ވެސް ނުގެނެވޭ. އެ މީހުންނަށް އޮންނަނީ މަނާކޮށްފައި އިނގޭތޯ. އެހެންވީމަ، އެކަހަލަ ބައިވަރު
އިޝޫސް މީގެ ތެރެއިން ޙަޤީޤަތުގައި ނުކުމެގެން އެބަދޭ. ދެން، އިސްމާޢީލް ތި ފާހަގަކުރެއްވި އޭގެ މައްސަލަ އުޅޭތޯ
ނޫޅޭތޯ އެކަމުގައި އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ...
25

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސް އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން، މީގައި ސަސްޕެންޑްކުރާ ހިސާބަށް ދިއުން. އޭގެ މާނައަކީ ފުޓުބޯޅަ ނެތުނީއޭ ރާއްޖޭއިން މި 4 އަހަރު. ދެން،
ކުރިން މި އަންނަ އިންޓަރިމް ކޮމިޓީ އަޔަސް ނޫނީ ނޯމަލައިޒިންގ ކޮމިޓީ އަޔަސް އެ އެއްޗެއް ނާންނާނެ މިއަކުއެއް.
މީގައި ހަމައެކަނި އިންތިޚާބެއް މި ހުއްޓުވަނީ އޭގެ މާނައަކީ. އެހެންވީމާ، ހުއްޓުވާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނީ ގޮތުން
އޭގައި ހުއްޓަންޖެހޭ ވަރަށް ބައިވަރު ސަބަބުތަކެއް ދޭންޖެހޭ އެ ހިސާބުން. އެއީ އިންތިޚާބަށް ކުރިމަތިލައިގެން
އައިއްސަހުރި ގޮތާއި، އެ ހުރިހާ އެއްޗެއް ގަވާއިދުން އައިސް އިންތިޚާބުގެ އެންމެ ފަހު ވަގުތު އިންތިޚާބު ނިމުނީމަ
އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިނުގަންނަނީ. އޭގެ ކުރިން އެ މައްސަލަތައް އަންނަންޖެހޭނެ. އިންތިޚާބާ ހަމައަށް އަންނައިރު އެ
މައްސަލަ އަޅުގަނޑުމެން ފޮނުވަންޖެހޭ އިންތިޚާބު ނުބޭއްވޭނެއޭ މި ކަންތައް ހުރިއްޔަކާ. އެހިސާބަށް ނައިސް އޭތި
އައިމަ ދެން، އަޅުގަނޑުމެން އޭތި ބަލާފައި ދެން ނިންމަންޖެހޭނީ. އެހެންވީމާ، ޙަޤީޤަތުގައި މީތި ނިންމައިފިއްޔާ ދެން
އިންޓަރިމް އައިސްގެން ދެން އަނެއްކާ އެއް މަސް ދެ މަސް ތެރޭގައި މީތި ހޮވާކަށް ނަހަދާނެ. މި އުޅެނީ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިންތިޚާބު ގަބޫލުނުކުރެވިގެން. އެ ހިސާބުން އަޅުގަނޑަށް މިހާތަނަށް ލިބިފަހުރި ތަޖުރިބާއާއި
މިހާތަނަށް ކޮށްފަހުރި ކަންތައްތަކަށް ބަލައިފިއްޔާމު އޭތި އިތުރު ސުވާލެއް ނެތި އޭތި ހަމަ ސަސްޕެންޑަށް ދާނީ. އެއީ
ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސްއިން މީތި ބަލައިނުގަންނަނީ މިސާލަކަށް މި ކަންތައްތައް ހުރީމަ. އެހެން ވީމާ، އޭތީގައި
އިތުރު ފުރުޞަތެއް ނީންނާނެ. އެހިސާބުން އިންތިޚާބު ދިއުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނެ އޭތި ހުއްޓަން މި
ގަވާއިދުތެރެއިން ހުރިއްޔާމު. އެހެންވީމާ، އިންތިޚާބު ހުއްޓާކަށް މި އެއްޗެއް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އޭތި ނުއެއް
ނިންމޭނެ އެގޮތަކަށް. އެހެންވީމާ، އޭގެ އަދި ނަތީޖާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭނީ އެ އިންތިޚާބު ހިނގައިދިޔަ
ކަންތައްތަކުގެ ހުރިހާ ރިޕޯޓްތަކެއް އައިމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޭތި ނިމޭނީ. އަދި އަޅުގަނޑާ ހަމައަކަށް އެ އެއްޗެއް
ނާދެ.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޔޫތު، ސްޕޯޓްސް އެންޑް ކޮމިއުނިޓީ އެމްޕަވަރމަންޓު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު އަދި ހަމަ އެޑްކޮށްލަން އިނގޭތޯ. އިއްޔެގައި އޭ.އެފް.ސީން އެ އޮތީ ބަލައިގަނެފަ. އަޅުގަނޑަށް މަޢުލޫމާތު
ލިބޭ ގޮތުގައި މިއަދު ފީފާއިން ބަލައިގަންނާނެ އިނގޭތޯ. ދެން، އެ ދެ ބައި މީހުން އޭތި އެ ދުވަހު އޮބްޒާވްކޮށްފައި
އިންތިޚާބު ދިޔައީ ރަނގަޅަށޭ ބުނީމަ އަޅުގަނޑުމެން އެކަނި މި ތިބެނީ ނޫނެކޭ ބުނަން. ދެން، ކިހިނެއްތޯ ވާނީ؟
ސްޕޯޓްސް ކައުންސިލުގެ ރައީސް އިބްރާހީމް އިސްމާޢީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
26

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
އަޅުގަނޑު، ހަމަ ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އުޅުނީ ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅި
ސުވާލުގައި ހަމަ ތި ވިދާޅުވި ގޮތަށް މީގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ އެބައުޅޭ މޮނިޓަރިންގގެ މައްސަލައެއް. ތި
މައްސަލަތަކަކީ ޙަޤީޤަތުގައި އޯވަނައިޓެއްގައި ނޫނީ ހަފުތާއެއްގެ ތެރޭގައި އައިއްސަހުރި ކަންތައްތަކެއް ނޫން އިނގޭތޯ.
ހަމަ މި ޖަމުޢިއްޔާއަށް އެކަނި ދިމާވާ މައްސަލައެއް ނޫން. 2015 ގައި ގާނޫނު ނިކުތުމަށްފަހުގައި އެ ގާނޫނުގެ
ދަށުން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ޖަމުޢިއްޔާތަކަށް ނުކުރެވި އެހެރީ. ހަމަ އަޅުގަނޑު ވަރަށް
ސާފުކޮށް ދަންނަވާލާނަން އިނގޭތޯ ހަމަ. މި ތަނުގައި ހަމަ ރެކޯޑު ކު ރެއްވިއަސް މައްސަލައެއް ނެތް.
އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އަދި މުޅިއަކުން ނުކުރެވޭ. އެއީ ކޮމިޝަނަރ ބަދަލުވެގެންދިއުމާއި ދެން، ތަފާތު އިޝޫސްތައް،
އެހެން މައްސަލަ ވެސް ދިމާވުމާއި، އެކަހަލަ ބައިވަރު ކަންތައްތަކާ ހުރެ. ރަނގަޅަށް ސެޓުވެގެން ކޮމިޝަނަރ އޮފް
ސްޕޯޓްސްގެ މަސައްކަތެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދިވެސް ފެށޭ، ރަނގަޅަށް ފެށޭ ގޮތެއް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ނުވެއޭ
އިނގޭތޯ. ދެން، މީގެ ތަފުސީލު މިހާރަކު އަޅުގަނޑަކަށް ނުއެއް ދެންނެވޭނެ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމަ، ކޮމިޝަނަރ އޮފް
ސްޕޯޓްސްގެ މަސައްކަތް ބަރާބަރަށް ގެންދެވޭ ކަމަށް ވަނީވިއްޔާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތި
މޮނިޓަރިންގ ނިޒާމު ވަރުގަދަވެގެން ޖަމުޢިއްޔާތަކަށް، މިހާރު ވެސް އިޞްލާޙީ ބަދަލުތައް މަޑުމަޑުން އަންނަމުން
އެބަދޭ އިނގޭތޯ. އިޞްލާޙީ ބަދަލުތައް އަންނަމުން އެބަދޭ. އެހެންވީމާ، އެ ބަދަލުތައް މުސްތަޤުބަލުގައި
ފެނިގެންދާނެއޭ އެ އަޅުގަނޑުމެން އެބައި ހަރުދަނާވެގެން، ގާނޫނު އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭނުންވާ
އެއްޗެއް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމަ، އެވާހަކަ ދަންނަވާލީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ރާޢީއަށް އެންމެ ފަހުން ފުރުޞަތެއްގެ ގޮތުގައި، އާދެ! ރާޢީ ކުރިއަށްގެންދަވާނެ. މިހާރު
ދެވަނަ ފުރުޞަތަށް ވެސް ބައެއް މެންބަރުން އެދިފައި އެބަހުރި ދެއްތޯ؟ ނޫނޭ ރާޢީ ކުރިއަށްގެންދަވާ!
މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރާޢީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ އަދި ހުރިހާ ބޭފުޅުން. ދެން، އަޅުގަނޑު ޕަރސަނަލީ ދަންނަވާ
ކަމުގައި ވަންޏާމު އަޅުގަނޑު ވެސް ނޭދެން އަދި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ވެސް އެއްވެސް މެންބަރެއް ވެސް
ސަރުކާރަކުން ވެސް ނޭދޭނެ ފުޓުބޯޅަ ސަސްޕެންޑުވެގެން ދިއުމަށް. ޚުދު އަޅުގަނޑު ނޭދޭނެ އެކަހަލަ ކަމެއް ވާކަށް މި
ކޮމިޓީން. ދެން، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި، ހަމަ ރެކޯޑަށްޓަކައި މި ކޮމިޓީ ސިޓީއެއް ފޮނުވިދާނެ އިނގޭތޯ
ކޮންމެ ތަނަކަށް ވެސް. އެއީ މި ކޮމިޓީއަކީ ވާވެފައި އޮތް ކޮމިޓީއެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު
27

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ވެސް ހަމަ ވިދާޅުވީ ތިމަންނަމެން އޮންނާނީ މި ގޮތަށޭ، ބަލައިދިނުމަށޭ އެދިފަ. ދެން، މިނިސްޓަރ ވެސް ވިދާޅުވެއްޖެ
ވަރަށް ތަފުސީލުކޮށް މިގޮތަށޭ މި ކަންތައް އޮތީ. ދެން، ޢަމަލުކުރުން ނުކުރުން އެއީ ވަކި ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް
މި ކޮމިޓީއަށް އައިއްސިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ކަންތައްކުރާ ގޮތަކީ އެ ސިޓީ ފޮނުވޭނެ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތް ވެސް
އެ ސިޓީ ފޮނުވޭނެ. ދެން، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތަށް، ދެން، މި ތަނުގައި ތިއްބެވި ބޭފުޅުންނަކީ މިކަމުގެ
ތަޖުރިބާކާރުން. އަޅުގަނޑުމެން ކުޑައިރުއްސުރެ އެ ބޭފުޅުން ދެކި އެ ބޭފުޅުންނަށް އިޙުތިރާމުކުރާ ވަރަށް ރަނގަޅަށް
ރާއްޖޭގެ ކުޅިވަރު އެނގޭނެ ބޭފުޅުން. ފުޓުބޯޅަ ތެރޭގައި މައްސަލަ އެބައުޅޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މައްސަލަ ނެތް ކަމަށް
ހަދައިގެން ނުތިބެ؛ އޭގެ ހެއްކެއް ނިއުރޭޑިއެންޓާއި ވިކްޓްރީއަށް އެ އޮތީ މިހާރު ވެސް ދިމާވެފަ. އެއީ ރާއްޖޭގައި
ފުޓުބޯޅަ ދެ ޓީމް އެންމެ ވަރުގަދަ އެއްވަނަ ޑިވިޝަނުގައި. ޚުދު މިނިސްޓަރ ވެސް ގަބޫލުކުރައްވާނެ މައްސަލަތައް
އެބައުޅޭކަން. ދެން، އަޅުގަނޑުމެންގެ އުއްމީދަކީ މިފަހަރު މި ކަންތަކާ އެއްކޮށް އެ ކަންތަކަށް ވެސް ޙައްލެއް
ލިބިގެންދިއުން. އެހެންވީމާ، މީގައި ޖުމުލަކޮށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނައިރު މީގައި ހަމަ މި މައްސަލަތަކެއް އުފެދިގެން
މިއުޅެނީ ހަމަ ފުޓުބޯޅަ އާއިލާ ތެރޭގައި. އެހެންވީމާ، އެ މައްސަލަތައް ޙައްލުވެގެންދިއުމަކީ އަޅުގަނޑު ވެސް އެދޭ
އެދުމެއް. ހަމަ އެގޮތަށް މިނިސްޓަރ ދެންމެއަކު ވަރަށް ތަފުސީލުކޮށް ވިދާޅުވެދެއްވައިފި، މި ތަނަށް ދުރުވެފައި މިކަމާ
ބެހޭ ހުރިހާ ބޭފުޅުން އެބަ ތިއްބެވި. ޚާއްޞަކޮށް އެ ކޮމިޓީތަކާ ހުރިހާ ކަންތަކެއް މަތިކޮށްފައި ތިބި ބޭފުޅުން.
އެހެންވީމާ، މީޑިއާއަށް ވެސް ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް މިހާރު ވަރަށް ސާފުވެގެންދާނެ މިކަން އޮތްގޮތް. އަޅުގަނޑުމެން އެ
ސިޓީ ފޮނުވާފައި މި ކަންތައް މި ގޮތަށް ތަފުސީލުކޮށް މި ތަނުގައި ނުދެންނެވިނަމަ މާ މައްސަލަތައް އަޅުގަނޑު
ދެކޭގޮތުގައި އުފެދުނީސް. އެކަމަކު މިއަދު މި ކޮމިޓީ މި ކަންތައްތައް ސާފުވެގެންދިޔައިމަ، ވަރަށް ތަފުސީލުކޮށް
ބޭފުޅުންނަށް އެނގޭނެ މިހާރު ކަންތައްތައް ހުރި ގޮތް މީގެ ތެރޭގައި. މިނިސްޓަރގެ މެންޑޭޓަކީ ކޮބައިކަން، މި
ކޮމިޓީން ކުރީ ކީއްކަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިއީ ހަމަ ރަނގަޅަށްވީ ކަމެއް. ދެން، އަޅުގަނޑު ހަމަ
ގައިމު ވެސް ނޭދެން ރާއްޖޭގެ ފުޓުބޯޅައަކަށް ގެއްލުމެއް. އަޅުގަނޑު އެދެނީ ކުރިއެރުން، އަދި ޚާއްޞަކޮށް މިހާރު މި
އިންތިޚާބުވެގެންދިޔަ މެންބަރުންނާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިހާރު މި ފުޓުބޯޅައަށް ދިމާވެފައިވާ، ޚާއްޞަކޮށް
ރާއްޖޭގެ އެންމެ ބޮޑު ދެ ޓީމަށް ދިމާވެފައިވާ މި މައްސަލަ ވެސް ޙައްލުވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ. އަދި
އަޅުގަނޑު އެދެން ތި ބޭފުޅުންގެ އަރިހުގައި އަދި މިނިސްޓަރގެ އަރިހުގައި ވެސް މި ކަމަށް ވީހާ ވެސް އަވަހަކަށް
ޙައްލު ހޯދައިދިނުން. ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޔޫތު، ސްޕޯޓްސް އެންޑް ކޮމިއުނިޓީ އެމްޕަވަރމަންޓު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
28

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރާޢީ. އަޅުގަނޑު މިއީ އެއީ ކޮންމެހެން ވެސް އެއްކަލަ އެ ލެޓަރ ވާހަކަ
ފާހަގަކޮށްލީ، މި ކޮމިޓީގެ އެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވިދާޅުވި އަޅުގަނޑު ތި ބޭފުޅުން އަންގާ އެންގުމަށް
ތަބާނުވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑަށް އިތުބާރު ނެތް ކަމަށޭ ގަބޫލުކުރާނީ. އެ ވާހަކަ މި ދެންނެވީ. އެހެންވީމަ، އެއީ ލާޒިމު
ކަމެއް ނޫނޭ އެކަން ކުރުމަކީ ދެއްތޯ؟ އެކަމަކު އެކަން ނުކުރީމަ އަޅުގަނޑަށް އިތުބާރު ގެއްލެންޏާ ކިހާ ހެއްވާ
ކަމެއްގެ ވާހަކަތޯ މި ދެއްކެނީ؟ އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލީ. ދެން، ނިއުރޭޑިއެންޓު، ވިކްޓަރީ
މައްސަލައިގައި އެ މީހުންގެ ސަސްޕެންޝަން މި ދިމާވީ އެއްކަލަ ކުލަބުތަކުގެ މައްސަލަތައް ވެއްދިއިރާ އިނގޭތޯ.
ކުލަބުތަކުން މި ދެންނެވި ނޯ ކޮންފިޑެންސް ވެއްދި ގަޑީގައި. ޙަޤީޤަތުގައި އެކަމަކު ނިއުރޭޑިއެންޓާއި ވިކްޓަރީގެ
ބައިވަރު މައްސަލަ އެބަހުއްޓޭ އިނގޭތޯ. އެ އެއްޗިހި އެބަހުރި ފެންނަން. ކުޅުންތެރިންނަށް މުސާރަ ނުދީގެން އެ
މައްސަލަތައް މި އޮންނަނީ އޭ.އެފް.ސީ، ފީފާ، ތަންތަނަށް ހުށަހަޅާފަ. އެއަށް ބިނާކޮށްފައި ހުންނަނީ
ސަސްޕެންޑްކޮށްފައި އިނގޭތޯ. ބައިވަރު، މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީގެ ސްޓޭޓު މިނިސްޓްރީގެ އައްސަދު،
އައްސަދަށް އެކަނި ނިއުރޭޑިއެންޓުން ދޭންޖެހޭ ދެ ލައްކަ ރުފިޔާ އެބައޮތް. ޓޯޓަލް 5.6 މިލިއަން ރުފިޔާ ކުރީގައި
އަޅުގަނޑު ހަނދާންވަނީ ޒިޔާދު، އެ ކުރިން އެމް.އެން.ޑީ.އެފުގައި އުޅުއްވި ޒިޔާދު އެ ކުލަބުގެ ޗެއަރމަނަކަށް
ހުންނެވިއިރު މި ކުޅުންތެރިންނަށް ދޭންޖެހޭ 5.6 މިލިއަން ރުފިޔާ ނުދިނީމަ ކުޅުންތެރިން ޝަކުވާ ކުރަނީ އެ
މައްސަލަތައް އޭ.އެފް.ސީއާއި ފީފާގައި. އެއާ ގުޅިގެން އެ މީހުންގެ އެބައޮތް ވެލިޑު ރީޒަން ސަސްޕެންޑުކުރަން.
އެކަމަކު މި ދެންނެވިހެން އެކަން ކުރީ އެ މީހުންނަށް ވެސް އޭގެ އެންމެ ބޭނުންޖެހުނު ގަޑީގައި. އެގޮތަށް އޭތި
ފެނިގެން ދިޔައީ. އެއީ ވިކްޓަރީ ދެބައި ވެސް، އަދި މި ދެ ކުލަބު ސަލާމަތްކުރަން، އަޅުގަނޑު ވަކިން ހަމަ މި
ނިއުރޭޑިއެންޓާ ވެސް ބައްދަލުކޮށް ހަދާފައި ހުންނާނެ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ފަރާތުން ދެވެން އޮތް އެއްބާރުލުމެއް ދޭނެ
ކަމުގެ ޔަޤީންކަންދީފަ. ވިކްޓަރީ ސްޕޯޓްސް ކުލަބަށް ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް ހުންނާނެ ބައެއް އެހެނިހެން ކަންކަން ވެސް
ހަމަ އެކި ގޮތްގޮތުން ހަމަ ކޮށްދީފައި އޭގައި. އެހެންވީމަ، ތި ދެންނެވިހެން އެންމެ ދުވަސްވީ ދެ ކުލަބުވީމަ އޭގެން އެ
ދެ ބައި ސަލާމަތްކޮށްދިނުމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮށްދެވެން ހުރި ހަމަ ހުރިހާ ހަމަ އެއްބާރުލުމެއް ލިބޭނެ އިނގޭތޯ.
ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މައްސަލައެއް ހުށަހެޅިއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ އެ މައްސަލަ ބަލަން އިނގޭތޯ. ދެން،
އަޅުގަނޑުމެން އެ ނިންމާ ނިންމުމަކީ އަދި އެހެން ކަމެއް އިނ ގޭތޯ. މި ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅިފައި މިއޮތް މައްސަލައިގައި
ހުށަހެޅުއްވި ފަރާތުން ބަޔާން އެބަކުރޭ 6 ނުކުތާއެއް. މި ކަންކަމަކީ އެ ފަރާތުން ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި އެންމެފަހުން
29

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
މި ބޭއްވި އިންތިޚާބު ނުބެއްވޭނެއޭ މިބުނި ސަބަބުތަކާހުރެ. އެހެންވީމަ، މި މައްސަލަތައް ބަލައި ނިންމުމަށްފަހު ނޫނީ
އިންތިޚާބު ބޭއްވުމަކީ ގަބޫލުކުރެވޭ ކަމެއް ނޫން ކަމަށް. ދެން، އެ ދިމާވި ސަބަބުތަކާހުރެ އިންތިޚާބު ބޭއްވިއްޖެ.
އެހެންވިޔަސް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީން އެބަޖެހޭ މި ކަންކަމަކީ ހަމަ ހިނގާފައިހުރި ކަންތައްތޯ، ނޫންތޯ
ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އެނގެން. އަޅުގަނޑު ތި ބޭފުޅުންގެ އަރިހުގައި ދަންނަވަން ބޭނުން، މި ތި ބޭފުޅުންނަށް ވެސް
މި ގަރާރު މިހާރު ލިބިވަޑައިގެންފައި އޮންނާނީ. މި ގަރާރުގައި ފާހަގަކުރައްވާފައި މިހުރި ނުކުތާތައް، މިއީ
ތިބޭފުޅުންގެ ނަޒަރުގައި ކިހާ ވަރެއްގެ ތެދު ޙަޤީޤަތެއްކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހާމަކޮށްދެއްވަން. ލިޔެކިޔުމުން، ބައެއް
ގާނޫނުގެ މާއްދާތައް ވެސް އެބަހުރި. ގަވާއިދުގެ މާއްދާތައް ވެސް އެބަހުރި. އަދި އުސޫލީ އެހެނިހެން މާއްދާތައް ވެސް
އެބަހުރި. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކިހާ ދުވަހެއް ނަގާނެތޯ މި ދެންނެވި ކަންކަން ތި ބޭފުޅުންގެ ނަޒަރުގައި މި ތަނަށް
ސާފުކޮށްލަދެއްވަން ލިޔެކިޔުމުން؟ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ބޭނުންވޭ ކުޑަކޮށް ބަލާލަން މި އެއްޗެހި އެހެން ފަރާތަކާ މި
ސުވާލުތައް ކުރުމުގެ ކުރިން. އެހެންވެ އެކަމުގައި ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް ވިދާޅުވެދެއްވުން އެދެން. ޝުކުރިއްޔާ.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޔޫތު، ސްޕޯޓްސް އެންޑް ކޮމިއުނިޓީ އެމްޕަވަރމަންޓު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެކަން އަޅުގަނޑު މި ގަބޫލުކުރަނީ ވަރަށް އަވަހަށް ލިޔުމުން ވެސް ފޮނުވާލަދެވޭނެ ކަމަށް. އަދި މާދަމާ ތި ބޭފުޅުން
އަޅުގަނޑަށް މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވާ ގޮތުގައި އެފް.އޭ.އެމްއާ އެކީ ވެސް އެބައޮތް ކަންނޭނގެ ދެއްތޯ؟ އަޅުގަނޑަށް
ހީވަނީ އޭގައި ވަރަށް ތަފުސީލުކޮށް، އެ ބޭފުޅުންނާއި ހަމަ ތި ބޭފުޅުން ތިގޮތަށް ޑައިރެކްޓުކޮށް މި ސުވާލުތައް
ކުރެއްވީމަ ވަރަށް ސާފުވާނެ ކަންނޭނގެ މަޢުލޫމާތު. މިސާލަކަށް އިނގޭތޯ، މިހާރު ތީގައި އެއްކަމަކަށް އެކްސްކޯއިން
ބޭފުޅަކު އިސްތިޢުފާ ދީފިއްޔާ މީހަކު އިންތިޚާބު ކުރާ ކަންތަކުގައި އެ ފާހަގަކޮށްފައި އޮތް މާއްދާގައި، އެ ހުރިހާ
ކަމެއްކޮށްފައި އެބަހުރިއޭ އިނގޭތޯ އެ މީހުންގެ ކޮންގްރެސްގައި. ހަމައެކަނި އޮޕޯސްކޮށްފައި ހުންނަނީ ވިކްޓަރީ
ސްޕޯޓްސް ކުލަބުން އެކަނި. ދެން ކިހިނެއް ހަދާނީ؟ 90% އެއަށް ތާއީދުކޮށްގެން ކޮންގްރެސްއިން ނިންމީމަ
ކިހިނެއްތޯ ވިކްޓަރީން އެކަނި ނެގި ސްޓޭންޑަކީ އެއީ ރަނގަޅު ސްޓޭންޑޭ، އެހެނެއް ނުއެއް ބުނެވޭނެތާ ދެއްތޯ؟
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގަބޫލުނުކުރެވޭ ބައިވަރު ކަންތައްތަކެއް އެތާ ތެރޭގައި
ހިނގާފައި ހުރެދާނެ. އެކަމަކު އެ ހުރިހާ ކަމަކީ ކުލަބުތަކުން ޑިސައިޑުކޮށްގެން ކުރާ ކަމެކޭ. އެއީ އަޅުގަނޑުގެ މެއިން
ޕޮއިންޓަކީ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި އިންނެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިންއަށް ވެސް ވަރަށް ރަނގަޅަށް
މިކަންކަން ސާފުވެވަޑައިގަންނަވާނެ. ކުރިން އެކްސްކޯގައި އިންނެވި ދެއްތޯ ދުވަސްކޮޅަކު؟
30

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު މި ކޮމިޓީ ގެންދަން ކަނޑައެޅި ވަގުތު ހަމަވެއްޖެ. އެކަމަކު ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން
ދެވަނަ ފުރުޞަތަކަށް އެދިވަޑައިގެން އެބަވޭ. ދެން، މިއަދު އަޅުގަނޑު މި ކޮމިޓީ ހަމަ އެންމެ ސިކުންތެއް ވެސް
އިތުރު ކުރާނީ ތިބޭފުޅުން ވޯޓަކުން ނިންމައިގެން. އެއީ މަޖިލީހުގެ ވަރަށް މުހިންމު މަސައްކަތް އެބަހުރި. އިމްޕޯޓު
އެކްސްޕޯޓުގެ މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ކުރިއަށް އެބަ ހިނގާ މިހާރު. އަދި ޕީ.ޖީ މީޓީންގ އެބައޮތް. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑު ކޮމިޓީގެ ވަގުތު، ދެވަނަ ފުރުޞަތަށް އެދިފައި ތިބި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ލިބެންދެން ކޮމިޓީގެ ވަގުތު
އިތުރު ކުރުމަށް ތާއީދުކުރައްވާ ބޭފުޅުން ވޯޓު ދެއްވާ. (ވޯޓުދެއްވުން) އާދެ! އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑު ދެވަނަ ފުރުޞަތު
ހަމަވަންދެން ކޮމިޓީ ކުރިއަށް ގެންދާނަން. ފުރަތަމަ 2 ވަނަ ފުރުޞަތަށް އެދިލެއްވީ ފިރުޝާން. އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ފިރުޝާން ކުރިއަށް ގެންދަވާ.
މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ވަރަށްބޮޑަށް. އޭރު އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލި ނުކުތާއަކީ، ގާނޫނީ މައްސަލަތަކެއް އެއް ކަމަކަށް.
ކުލަބު ޖަމުޢިއްޔާތައް ހިންގުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިމަތިވޭ އެބަ. އަނެއް ކަމަކަށް ސްޕޯޓްސް، ކުޅިވަރުތަކާ ބެހޭ
ގާނޫނުގެ ދަށުން އެފް.އޭ.އެމް ހިންގާ ކަމަށް އޭރު ވިދާޅުވީ ދެއްތޯ؟ ކޮންމެ ގޮތެއްވިޔަސް އެފް.އޭ.އެމްއަކީ ވެސް
ޖަމުޢިއްޔާއެއް. އަދި ރާއްޖޭގައި ދެން ވެސް ހުރީ ޖަމުޢިއްޔާތައް. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ތަޢާރަޟުވުންތައް
ނައްތާލެވި އެއްގޮތަކަށް ހިނގަންޖެހޭނީ. ގާނޫނުގެ އިމުގެ ތެރޭގައި ޖަމުޢިއްޔާތައް ހިނގަންޖެހޭނީ. ދެން، ޔޫތު
މިނިސްޓްރީން ތި ބޭފުޅުން ތި ފާހަގަކުރައްވާ ނުކުތާތައް އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ސާފު. ކުލަބުތަކުން ކަންކަން ނިންމާނީ
އެކްސްކޯތަކުގައި. އެކަން ސާފު އަޅުގަނޑަށް. އެހެންނަމަވެސް، މި މައްސަލަތައް، މިހާރު ގަރާރުގައި މި
ހުށަހެޅިފައިވާ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ސާފުވާންޖެހޭ. ޖުމުލަ 6 ކަމެއް އެބައިން ފާހަގަކޮށްފައި
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި 6 ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖަވާބެއް ތި ބޭފުޅުންގެ ފަރާތުން ލިބެން ޖެހޭ. ދެން،
އަޅުގަނޑު ވަރަށްބޮޑަށް އެދެން އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރުގެ އިޒުނައާ އެއްކޮށް މާދަމާގެ އެފް.އޭ.އެމްގެ ބައްދަލުވުމުގެ
ކުރީގައި މި ޕޮއިންޓުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖަވާބެއް ޔޫތު މިނިސްޓްރީ ސައިޑުން ލިބުން. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ
މިކަމާ ގުޅިގެން އެފް.އޭ.އެމްއާ ވެސް ސުވާލު ކުރާނެ. އެފް.އޭ.އެމް ތެރޭގައި ކަން ހިނގާފައި އޮތް ގޮތް ވެސް
އަޅުގަނޑުމެން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ބަލައި ސާފުކުރާނަން. އެހެންވީމަ، ތި ބޭފުޅުންގެ ސައިޑުން ލިބިފައި ހުރި
މަޢުލޫމާތަށް ބަލައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މާދަމާގެ ބައްދަލުވުމުގައި ދެން އިތުރަށް ސާފުކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ވެސް
31

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ކުރެވޭނެ. އެހެންވީމާ، ދެން އަދި އެއާއެއްކޮށް އަޅުގަނޑު އެދެން ތި ދެންނެވި، ފާހަގަކުރެވުނު 2 ގާނޫނު ވެސް،
ކުޅިވަރާ ބެހޭ ގާނޫނާއި އަދި ޖަމުޢިއްޔާތަކާބެހޭ ގާނޫނުގައި ތި ބޭފުޅުން ތި ފާހަގަކުރެއްވި ނުކުތާތަކުން އަޅުގަނޑަށް
ސާފުވޭ އެބަ ވަރަށްބޮޑެތި ތަޢާރުޟުވުންތަކެއް ހުރި ކަމަށް. އެ ތަޢާރުޟުވުންތައް ނައްތާލެވޭނެ ގޮތެއް އަޅުގަނޑުމެން
މި ކޮމިޓީގައި ޖަމުޢިއްޔާތަކާ ބެހޭ ބިލުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްދާއިރު، އަޅުގަނޑު ކޮންމެހެން ވެސް ބޭނުން އެކަން
ކުރަން. އެހެންވީމާ، އެމަޢުލޫމާތު ވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޮނުވައިދެއްވުން އެދެން. ވަރަށްބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެންމެގައި އެ ވިދާޅުވި، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރެއްވި ނުކުތާއާ ގުޅޭގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން އޮތީ،
އަޅުގަނޑުމެންނަކަށެއް ތި ބޭފުޅުންނަށް އެކަން މެންބަރު އެދިވަޑައިގެން ގޮތަށް މާދަމާ އެފް.އޭ.އެމް މީޓިންގ ކުރީގައި
އެ މަޢުލޫމާތު ފޮނުވާކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ނޭންގޭނެއޭ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ތި ބޭފުޅުންނަށް އަންގާ ކަމަށް ވަންޏާ
އެކަށީގެންވާ ވަގުތެއް ދޭންޖެހޭ. ދެން، އެކަމަކު ތި ބޭފުޅުން މި ކޮމިޓީއަށް އެހީތެރިވުމުގެ ގޮތުން އެކަން ތި
ބޭފުޅުންނަށް ކުރެއްވޭ ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑު ވަރަށްބޮޑަށް އެދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ މަޢުލޫމާތު މާދަމާ ފޮނުވޭނަމަ ފޮނުވައިދެއްވުން. އިސްމާޢީލް ކުރިއަށް ގެންދަވާ. އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އިސްމާޢީލް ކުރިއަށް ގެންދަވާ! 2 ވަނަ ފުރުޞަތު.
ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. ރެކޯޑަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑު ހަމަ އަދި ދަންނަވާލާނަން އިނގޭތޯ. ދިވެހި ކޮންމެ ރައްޔިތަކު މި
ރާއްޖޭގައި ހިނގާ އެސޯސިއޭޝަނަކާ ބެހޭގޮތުން ވިޔަސް އަދި އެހެން ކަމަކާ ބެހޭ ގޮތުން ވިޔަސް، މި ކޮމިޓީއަށް
ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތައް ބެލޭނެ. އެކަމަކާ އަޅުގަނޑު އިންކާރެއް ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ވެސް ނުކުރަން. އަޅުގަނޑުގެ
ޕޮއިންޓަކީ، ނުކުތާތަކެއް ފާހަގަކޮށްފައި މައްސަލައެއް ހުށަހެޅީމާ، އެ މައްސަލަ އަޅުގަނޑުމެނަށް ސާފު، ކަމާބެހޭ
ފަރާތްތަކުން ސާފުވުމުގެ ކުރިއަށް އިންތިޚާބެއް ހުއްޓުވާކަށް، އެހެންކަމެއް ކުރާކަށް ވެސް ކޮމިޓީއަކުން ނުނިންމޭނެ.
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް އެއީ މައްސަލަތައް ކަމަށް ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުން ސާފުކޮށްދެއްވީމަ، ދެން އަޅުގަނޑުމެން
އެމައްސަލަ އެ ބަލައި ނިމުނު ގޮތެއްގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެދެވިދާނޭ އިންތިޚާބެއް
ހުއްޓުވަން ވެސް. އެހެންނޫނީ ދެން ވަރަށް ފަސޭހަ ޕްރޮސީޖަރއެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ގާއިމުކޮށްދެވެނީ. ހަމަ
ކަމަކާ ހިތްހަމަ ނުޖެހުނީމަ ކޮމިޓީއަށް އެ މައްސަލަ ގެނައިމަ ކުރިއަށް އޮތް އިންތިޚާބުތަކުގައި ވެސް ހަމަ ގެންނަ
32

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ހިސާބުން އިންތިޚާބެއް ހުއްޓުވުން އެއީ އަދި އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް، ރަނގަޅަށް ހިނގާ ޖަމުޢިއްޔާއެއްގެ ވެސް
އިންތިޚާބެއް ހުއްޓުވުމުގެ ފުރުޞަތު މީގެއިން އެބަ ލިބިދޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި މައްސަލަ ބެލޭނެ. ބަލާފައި ގޯހެއް
އުޅެންޏާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެންގޭނީ އިންތިޚާބު ފަސްކުރަން ވެސް ނުބޭއްވުން ވެސް. އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ޕޮއިންޓަކީ.
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ މައްސަލައެއް އަންނަ ތަނުން އިންތިޚާބަކާ ކުޅުމުގެ ބާރު އޮތް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ނުދެކޭ
ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. ދެން، އަޅުގަނޑު ކުރީގެ ސުވާލަށް އަދި ޖަވާބު ނުލިބޭތީ، މި މައްސަލަތަކާ އެކުގައި
ތި ބޭފުޅުންނާއެކު ކިހާ ދުވަހެއްވެއްޖެތޯއޭ މިހާރު މިމަސައްކަތް ކުރާތާ؟ މި މައްސަލަ ތި ބޭފުޅުންނަށް ހުށަހެޅިފައި
އޮންނަތާ ކިހާ ދުވަހެއްވެއްޖެތޯއޭ؟ މި މައްސަލަތައް، އެފް.އޭ.އެމްގެ މައްސަލަ ޙައްލުކުރުމަށް ތި ބޭފުޅުންނާއެކު
މަސައްކަތް ކުރައްވާފައި އެބައޮތްތޯއޭ މީގެ ކުރިން؟ މިދިޔަ ހަފްތާގެ މި މަޖިލީހަށް ކުއްލި މައްސަލަ ވަނުމަށް، ނޫނީ
މިދިޔަ ހަފްތާ ތެރޭގައިތޯ މިމައްސަލަ ރެއިސްވެގެން މި އުޅެނީ؟ ތި ބޭފުޅުންނާ އެއްކޮށް މައްސަލަ ޙައްލުކުރަން އުޅެ،
ޙައްލު ނުލިބިގެންތޯ މަޖިލީހަށް އައިސް މި އުޅެނީ؟ އެއީ ހަމަ އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުން.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޔޫތު، ސްޕޯޓްސް އެންޑް ކޮމިއުނިޓީ އެމްޕަވަރމަންޓު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ތި މައްސަލަ ހަމަ ގެނެސްދެއްވީ ސީދާ ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޘިމް. އެއީ މިތަނަށް
މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ގާތްގަނޑަކަށް 3 ދުވަސް ކުރިން. ހަމަ އެދުވަހު އަޅުގަނޑު ވާނީ ކޮމިޝަނަރަށް އެކަން
ފޮނުވާފަ. އަދި އޭގެ ކުރިން އިސްމާޢީލް ފާހަގަކުރެއްވިހެން ތި އިންތިޚާބާ ގުޅިގެން އެއްވެސް ޝަކުވާއެއް،
މައްސަލައެއް އެއްޗެއް އާންމު މީހަކު ވެސް، ކުލަބަކުން ވެސް ނެތޭ ކޮމިޝަނަރަށް ވެސް، ސްޕޯޓްސް ކައުންސިލަށް
ވެސް، މިނިސްޓަރަށް ވެސް ހުށަހަޅާފައެއް އިނގޭތޯ.
ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސް އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިދެން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށްބޮޑަށް ކަންބޮޑުވުން އަސްލުގައި ދިމާވާ މައްސަލައެއް މިއީ. މިހާރު އިންތިޚާބަކާ ހަމައަށް
އައިސް ހުރިހާ ކަމެއް، ޕްރޮސީޖަރ ނިމި އައިސް އިންތިޚާބު އަންނަންދެން އަޅުގަނޑުމެން މި ޖެހެނީ ސްޓޭންޑު
ބައިގައި ތިބެން މިއަށް ވާނެ ގޮތެއް ނޭނގޭތީ. ހަމަ އެ ގަޑިއެއްގެއިރު ތެރޭގައި ސިޓީއެއް އަންނައިރު އައިސްދާނެ
ކޮންމެވެސް ބަދަލެއް. އައިސްދާނެ އޭތި ހުއްޓުވަން. މިހާރު ޙަޤީޤަތުގައި ތި ސިޓީގައި އެބަބުނޭ އަޅުގަނޑުމެން ނިޔާ
ކަނޑައަޅަންވީ ގޮތް ވެސް. ކަމެއް ހަމައެކަނި ސާފުކުރާކަށް ނޫން ތި ސިޓީގައި ތިހިރީކީ. އެދެން އަޅުގަނޑުމެން
ވަރަށްބޮޑަށް ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. އެއީ ކަމެއް ސާފުކުރަން ހުށަހަޅާ އެއްޗެއްގައި އަދި އެބައިނދޭ ނިޔާ ކަނޑައަޅާފަ.
33

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
އަޅުގަނޑުމެން ހަދަންވީ ގޮތް ވެސް މި ހުށަހަޅާފައި މި އިންނަނީ. އެދެން އަޅުގަނޑުމެން މި ހިސާބަށްދާއިރު ވަރަށް
ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. ދެން، އަޅުގަނޑު އޭތި ވަރަށްބޮޑަށް ފާހަގަކުރަން އޭތި. އެ ކަމެއް ސާފުކުރަން ހުށަހަޅާ
އެއްޗެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ނިޔާ ކަނޑައަޅަންވީ ގޮތް ވެސް އޭގައި މި އިންނަނީ ދީފަ. އެ ދެން އަޅުގަނޑުމެން
ވަރަށްބޮޑަށް ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް އެއީ.
އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޢު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ޕަރސަނަލީ ނޭދެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ފުޓްބޯޅައަށް
ގެއްލުމެއް ވާކަން. ޚާއްސަކޮށް އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ހަމަ މިދިޔަ ތަނުގައި ތަޖުރިބާ ކުރެވިފައި އެބަހުރި
މިސާލަކަށް ފީފާކަހަލަ ތަންތަނުން ސަސްޕެންޝަން އައިމަ ދެންވާ ގޮތް. އެކަހަލަ ޙާލަތަކަށްދާކަށް ބޭނުމެއް ނުވޭ.
ދެން، ވަރަށްބޮޑަށް ހަމަ މިނިސްޓަރު ވެސް ފާހަގަކުރައްވައިފި، ތިބޭފުޅުން ވެސް އެބަ ފާހަގަކުރައްވާ އަސްލުގައި
އެފް.އޭ.އެމްގެ އެއްވެސް މެންބަރެއްގެ ކަންބޮޑުވުމެއް ނެތޭ މިހާތަނަށް ފާހަގަކުރެވި ޝަކުވާއެއް. ދެން މީގައި ވެސް
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޘިމް ހުށަހެޅުއްވުން ވެސް އެބައޮތް ބޮޑެތި ކަންބޮޑުވުން. އޭގެ ތެރެއިން ހަމަ 5 ވަނަ
ޕޮއިންޓު އަޅުގަނޑު އިތުރަށް ހަމަ ސާފުކޮށްލަން ބޭނުން. މި އޮންނަނީ، 83 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ
އެސޯސިއޭޝަންތައް އުފަންކޮށްފައި ނެތުން، އެއީ މައްސަލައެއް ކަމަށް އެބައޮތް މީގައި ފާހަގަކޮށްފަ. އަޅުގަނޑުގެ
ސުވާލަކީ، އަސްލު އެކަން ކޮށްފައި ނެތުމުގެ ސަބަބުން ނިކުމެދާނެ، ނިކުމެފައި ހުރި ނަތީޖާތަކަކީ، އިމްޕެކްޓްތަކަކީ
ކޮބައިތޯއޭ؟ މެންބަރުންގެ އަދަދާއި، ނޫނީ އިންތިޚާބަށް އެއްވެސްކަހަލަ އިމްޕެކްޓެއް އެއަށް ގުޅުމެއް އަތުވެދާނެބާއޭ.
އެކަން އަޅުގަނޑަށް ހަމަ އިތުރަށް ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވާތީ.
ސްޕޯޓްސް ކައުންސިލްގެ ރައީސް އިބްރާހީމް އިސްމާޢީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށްބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު ތެރޭގައި، ސެޕްގެ ޕްލޭންގެ ތެރޭގައި
އެބައުޅޭ ރީޖަނަލް އެސޯސިއޭޝަންތައް އުފެއްދުން އިނގޭތޯ. ރީޖަނަލް އެސޯސިއޭޝަން ހުރިހާ ކުޅިވަރުތަކުން
އުފެއްދުން. އެހެންވީމާ، އޭގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ޕްލޭންގައި އެބައޮތް ކަނޑައެޅިފައި، ފުޓްބޯޅަ
އެސޯސިއޭޝަނާ އަދިވެސް ދެތިން ހަތަރު ޖަމުޢިއްޔާއަކާ. އަޅުގަނޑުމެން އެ ޖަމުޢިއްޔާތަކާ ވަކިން ބައްދަލުކުރިން.
ފުޓްބޯޅަ އެސޯސިއޭޝަނާ ބައްދަލުކޮށް، ހަމަ ސީދާ ބައްދަލުކޮށް ވާހަކަދެއްކިއިރު އެ ބޭފުޅުން އެ ކަމަށް ތައްޔާރުވަނީ
އިނގޭތޯ. އެކަމާ ގުޅޭ ގަވާއިދެއް، އުސޫލެއް ހެދިފައި ނެތުމާއެކު އަޅުގަނޑުމެން ކައުންސިލުން މިހާރު އޭގެ ގަވާއިދު
34

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ވެސް ހަދާ ނިންމާފައި، ސްޓްރަކްޗަރ އަލުން ރިވައިސްކޮށްފައި މިހާރު އޮންނާނީ. އެހެންވީމާ، އެ ޕްރޮސެސް
ގެންދަން ހަމަ މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި، ފުރަތަމަ 3 މަސް ދުވަހު ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން އޮތީ ރީޖަނަލް
އެސޯސިއޭޝަންތައް ހެދުމުގެ ޕްރޮސެސް ގެންދަން ބައެއް ކުޅިވަރުތަކުން. އެޓްލީސްޓު މިއަހަރު ތެރޭގައި 3
ކުޅިވަރަކުން 3 ސަރަޙައްދެއްގައި. އެ ދެން އަޅުގަނޑުމެން ނަގާފައި އޮތީ އުތުރާއި ދެކުނާއި އަދި މެދުރާއްޖެތެ ރެއާ.
ދެން، އެހެން ނަގާފައި އޮތް 3 ކުޅިވަރަކުން މިހާރު. އެހެންވީމަ، 3 އަހަރުގެ ތެރޭގައި ހަމަ ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ
ކުޅިވަރުތަކެއް ގާތްގަނޑަކަށް ރީޖަނަލް އެސޯސިއޭޝަންތަކެއް އުފެދި، ރީޖަނަލް ލެވެލްގައި ކުޅިވަރުތައް ކުޅުމުގެ
ފުރުޞަތުތައް އުފައްދަން. ހަމަ މިއާއެކު ފެސިލިޓީސް، ސަރުކާރުން އެ ތައްޔާރު ކުރައްވާފައި އޮތް ޕްލޭންގައި
އެބައޮތް ވަރަށް ރަނގަޅަށް ފެސިލިޓީސް ޑިވެލޮޕް ކުރުމަށް ޓަކައި ވެސް ނިންމާފަ. އެހެންވީމާ، އެ ފެސިލިޓީސްތައް
ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެ ދެން މި ޓާގެޓު ކުރަނީ އެހެންވީމާ 2023 ވަނަ އަހަރުގައި އައި.އޯ.އައި.ޖީއަށް އިނގޭތޯ.
އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް އެ ރޭވިފައި އޮތް ކަމެއް އެ ކަމަކީ ޙަޤީޤަތުގައި. އެއްވެސް ޖަމުޢިއްޔާއަކަށް، އަޅުގަނޑުމެން
ގާނޫނުގެ ބައެއް މާއްދާތައް ވެސް، އުސޫލުތައް ވެސް ބަދަލުކުރަން އެބަޖެހޭ ފެޑެރޭޝަންތައް އުފެދިގެންދާ ކަމަށް
ވަނީވިއްޔާ. ދެން، ފެޑެރޭޝަނެއް މިސާލަކަށް އުފެދުމަށްފަހުގައި، މިހާރު ފުޓްބޯޅަ އެސޯސިއޭޝަން ވާނީ
ފެޑެރޭޝަނަކަށް. އަޅުގަނޑުމެން ރީޖަންތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ހަދަނީ ރީޖަނަލް އެސޯސިއޭޝަން. އެހެންވީމާ،
ވޯޓުދޭން އަންނާނީ 3 ރީޖަނަލް އެސޯސިއޭޝަންއިން. އޭގެ މެންބަރުންނަށް ވާނީ އެ މީ ހުން. ފުޓްބޯޅަ
އެސޯސިއޭޝަންގެ މެންބަރުންނަށް ވާނީ. އެހެންވީމާ، މި ރީޖަނަލް އެސޯސިއޭޝަންތަކުގެ ދަށުގައި ތިބޭނީ އެހެން
ކުލަބުތައް. އެހެންވީމާ، އެހެންދާތީ އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ސަރަޙައްދުތަކެއް ވެސް، އަޅުގަނޑު މިހަދާ 9 ސަރަޙައްދު،
9 ރީޖަނަލް އެސޯސިއޭޝަން އަޅުގަނޑުމެން 3 އަހަރުގެ ތެރޭގައި ހަދާގޮތަށް މިހާރު މި އޮތީ. އެހެންވީމަ، ފުޓްބޯޅަ
އެސޯސިއޭޝަނާ މަޝްވަރާ ކުރެވެމުން ދަނީ. މިއީ އިލެކްޝަނަކާ ގުޅޭ ކަމެއް ނޫން ޙަޤީޤަތުގައި ދަންނަވާ ކަމަށް
ވަނީވިއްޔާ.
ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސް އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެސޯސިއޭޝަންތަކެއްގެ ވާހަކަ ދައްކާއިރު އަޅުގަނޑަކަށް ހިއެއްނުވޭ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ޔަޤީންކަމާއެކު މި ބުނަނީ. އެ
ފުޓްބޯލް އެސޯސިއޭޝަންގެ ހިންގާ ގަވާއިދަކު ނީނދޭ އެއްވެސް އެސޯސިއޭޝަނެއް ހަދާ ވާހަކައެއް. އެއަކު ނީނދޭ.
އެހެންވީމަ، އެސޯސިއޭޝަން ހެދުން ތިއީ ފުޓްބޯޅަ ކުޅޭ ކުލަބުތަކުގައި އޮންނަ ކަމެއް. ކުޅުންތެރިން ގިނަވެގެން
ކުލަބުތަކެއް ހަދައިގެން އެ ރީޖަންތަކަކުން އައިސް އެތަނަށް މި އެއްޗެހި ދާގޮތަށް އިންނަނީ. އެހެންނަމަވެސް،
35

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
އެސޯސިއޭޝަނުގައި އިންނަނީ އެންމެ ކުރިން އަސާސީ ގަވާއިދުގެ 16 ،17 ގައި ނިމުނުއިރު އިނދޭ
އެސޯސިއޭޝަންތަކެއް. އޭރު އިންނަނީ ރެފްރީސް އެސޯސިއޭޝަނަކާ މިކަހަލަ އެއްޗެހިތަކެއް އިންނަނީ. އޭގެ
ބަދަލުގައި މިހާރު އެސޯސިއޭޝަނެއްގައި، އެސޯސިއޭޝަނެއް އެފިލިއޭޓު ނުވެވޭތީވެ މިހާރު އިންނަނީ އެއްޗެހިތައް
ކޮމިޓީތަކަކަށް ބަދަލުވެފަ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ތި މަޢުލޫމާތު ތި އުޅެނީ ވަރަށްބޮޑަށް އޮޅިގެންހެން. މި
އެސޯސިއޭޝަންތަކެއްގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ އެއީ 2016 ގައި އިންނަ ގަވާއިދުގައި އިންނަ އެއްޗެއް އެއީ
އެސޯސިއޭޝަންތަކެއްގެ ވާހަކަ. އެއީ ވިމެންސް ފުޓްބޯޅަ އެސޯސިއޭޝަނަކާއި، ރެފްރީސް އެސޯސިއޭޝަންއަކާ މިހެން
ގޮސް ބައިވަރު އެސޯސިއޭޝަންތަކެއް އޮންނަ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑަށް ބޮޑަށް ލަފާކުރެވެނީ ތިއީ އެ ގަވާއިދާ ހަވާލާދީ
ދައްކާ ވާހަކައެކޭ. މިހާރު ހުންނަނީ މި އެއްޗެހިތައް ކޮމިޓީތަކަށް ބަދަލުވެފަ. ވިމެންސް ފުޓްބޯލް ކޮމިޓީ، ބީޗް
ފުޓްބޯލް، އަނެކައްޗާއި، ރެފްރީސް ކޮމިޓީ، ކޯޗަސް ކޮމިޓީ، މިހެންގޮސް ބައިވަރު ކޮމިޓީތަކެއް އައިސް އޮންނަނީ. އެ
މީހުން އެ ގަވާއިދު އޭތި ނިމޭއިރު އެއިން ކޮންމެ ބަޔަކަށް ވޯޓިންގ ރޭޓްސް އަންނަގޮތަކަށް އޭތި އިންނަނީ
ބައްޓަންކޮށްފައި އިންނަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އޭތި އުފަން ނުވާ ވާހަކަ ކަންނޭނގެ ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ
އެ ދައްކަނީ.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޔޫތު، ސްޕޯޓްސް އެންޑް ކޮމިއުނިޓީ އެމްޕަވަރމަންޓު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަދި އަޅުގަނޑު ހަމަ އިނގޭތޯ ކުޑަ ވާހަކައެއް އެޑްކޮށްލަން. މިހާރު އިބްރާހީމް އިސްމާޢީލް އެ ފާހަގަކުރެއްވީތާ
އެއްކަލަ ފެޑަރޭޝަންތަކެއް ހަދާ ވާހަކަ. އެވެސް އަޅުގަނޑުމެން ރެކޮމެންޑުކުރާ އެއްޗެއް ދެއްތޯ؟ އެ ކޮންގްރެސްގައި
ފާސްނުކޮށްފާނެ. އެހެންނޫންތޯ؟ އެބާރު އޮންނާނީ ހަމަ އަނެއްކާ ވެސް، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ކިތަންމެ އެދުނަސް
އެކަމުގެ އެ ބާރު މި އޮންނަނީ ކޮންގްރެސްއަށޭ ދެއްތޯ؟ އެ މީހުން ބޭނުން ނުވެއްޖިއްޔާ ފެޑެރޭޝަން ނަހަދާނެ އެ
ވޮލީ ވިޔަސް އެހެން އެއްޗެއް ވިޔަސް. އެހެންވީމަ، ހަމަ އެ ވާހަކަ ހަމަ ފާހަގަކޮށްލީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު މިހާރު ދެން ކޮމިޓީ ނިންމުމާ ހިސާބަށް މިދަނީ. އާދެ! އިސްމާޢީލް، ވަރަށް ކުރުކޮށްދެއްވައްޗޭ އިސްމާޢީލް
އިނގޭތޯ.
ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
36

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
އާދެ! އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ކުޑަކުޑަ. ދެން، މީގައި އާންމުކޮށް އުޅޭ އެއް ވާހަކަ އެއީ ވޯޓުލާ ކުލަބުތަކުގެ އަދަދު
މަދުވުން، ރަށްރަށުގެ ކުލަބުތަކަށް ވޯޓު ނުލެވުން. މިއީ މިވާގޮތެއް ސާފުކޮށްލަ ދެވިދާނެތޯ؟
ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސް އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މީގައި ވޯޓިންގ ރައިޓްސް ލިބޭ ވަކި އުސޫލުތަކެއް އިނދޭ ކަނޑައަޅާފަ. އަޅުގަނޑަށް ބޮޑަށް ހީވަނީ އެ 3 އަހަރު
ޖައްސަ ޖައްސައިގެން ކުޅުނީމަ ކަންނޭނގެ. ޙަޤީޤަތުގައި ރާއްޖޭގައި ފުޓްބޯޅައޭ ކިޔައިގެން ގިނަ މީހުންތަކެއް
ފުޓްބޯޅައިގެ ވާހަކަދައްކާއިރު ކުލަބުތަކާ އެއްޗެހި ތިބެނީ ވަރަށް ނިކަމެތިކޮށް. އެއީ ޙަޤީޤަތުގައި ކުލަބު
ބާރުވެރިކޮށްގެން އަޅުގަނޑުމެން މި ކުޅިވަރު މިހެން ދަމަހައްޓާލެވޭނީ. އެހެންވީމާ، ޙަޤީޤަތުގައި ވާގޮތަކީ ގިނަ
ރަށްރަށުން އެ އިންނަ އެއްފަހަރު އެ ޖަމުޢިއްޔާ ބައިވެރިވާނެ. ދެން ފަހަރު ބައިވެރިވާނީ އެހެން ކުލަބެއް. އެ ކުލަބު
އަދި ބާރުވެރި ނު ކުރެވޭތީ ކުލަބު މިދަނީ، އެހެން ކުލަބެއްގެ ނަމުގައި ދެން ބައިވެރިވަނީ. އެހެންވީމާ، ގިނަ ވޯޓިންގ
ރައިޓްސްތައް އަންނައިރު މި އިންނަނީ އެއްކަލަ 3 އަހަރު ހަމަ ނުވެ. ދެން، އަނެއްކާ ޙަޤީޤަތުގައި މި ކުލަބު
މުބާރާތްތަކުގައި ބައިވެރިވާއިރު، މި އިންނަނީ 3 ވަނަ ޑިވިޝަން އެކަނި އޯޕަންކޮށް މި އިންނަނީ. އެހެންވީމާ،
ރާއްޖެތެރޭ ރަށްރަށުން ވެސް މި ބައިވެރިވަނީ 3 ވަނަ ޑިވިޝަނުގައި. 3 ވަނަ ޑިވިޝަން މުބާރާތް ގާތްގަނޑަކަށް
ދޮޅުމަހަށްދާއިރު، ރަށްރަށުން މީގައި ބައިވެރިވެގެން އައިސް އުޅެވޭ ގޮތެއް ނުވޭ. ދެން، މިއިންނަނީ އެ ކުރީގައި އެ
ބާއްވާ ޒޯން މުބާރާތް ނޫނީ އެކަހަލަ އެއްޗެއް. އޭގައި ވެސް އެ ކުލަބު އެއްޗެހި 3 އަހަރު ކުޅެފައެއް ނުހުރޭ ޖައްސަ
ޖައްސައިގެން އެ ކުލަބެއްގެ ނަމެއް. އެހެންވީމާ، އެ އެއްޗެހި ތަންކޮޅެއް ގަވާއިދު ބަދަލުކޮށްފައި، ނޫނީ 2 އަހަރަށް،
ނޫނީ މިކަހަލަ ގޮތެއް ހަދައިގެން ވޯޓިންގ ރައިޓްސް އިތުރުވާނީ ޙަޤީޤަތުގައި. އެހެންވީމާ، އެ ވޯޓިންގ ރައިޓްސް
ލިބޭ އަދަދު މަދުވަނީ އެ ކުޅުންތެރިންނާއި އެ ކުލަބުތައް ދެމެ ނުބެހެއްޓޭ.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޔޫތު، ސްޕޯޓްސް އެންޑް ކޮމިއުނިޓީ އެމްޕަވަރމަންޓު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ޙަޤީޤަތުގައި އޭގެ ސީރިއަސްކަން ބޭއްވުމަށް ވެސް އޭތި އެހާ ލޫސްކޮށް ބޭއްވީމަ ގޯސް ދެއްތޯ ؟
އެހެންނޫނީ މިހާރު އެބަހުރި ވޮލީ ކަހަލަ އެއްޗިހި އަޅުގަނޑުމެން ބަލާއިރު. އެހެންނޫންތޯ ކޮމިޝަނަރު؟ އިލެކްޝަނަށް
ކުލަބު ހަދާފަ. އެހެންވީމަ، އޭގެ ސީރިޔަސްކަން ނެއްތާ ދެއްތޯ؟ އެހެންވީމަ، އަސްލު 3 އަހަރު 4 އަހަރު ކުޅޭނީ
ސީރިއަސްކޮށް ފުޓުބޯޅައިގައި ބައިވެރިވާން ބޭނުންވާ މީހުން. އެހެންވީމާ، އަދި އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން
މިހާރު މި ޖަޒީރާ ފުޓްބޯލް ޗެމްޕިއަންޝިޕް ވެސް މި ކޮވިޑާ ހެދި ހަޤީޤަތުގައި މިއޮތީ ހުއްޓިފަ. މި އަހަރު އެޕްރީލް
37

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ހިސާބުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ކަމެއް ފަށަން ރެޑީވެގެން ތިބީ. އެކަހަލަ މުބާރާތްތައް ފެށުނީމަ ދެން ލިބޭނެ
އަސްލު ފުރުޞަތުތައް އެ މީހުންގެ އެ މެންބަރޝިޕް ތެރެއަށް ވަދެގެންދާނެ އިނގޭތޯ. ބައިވަރު މަސައްކަތް އެބަހުރި
ހަމަ ކަންކަން ރަނގަޅުކުރަން ކުރެވޭނެ.
ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސް އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ބައެއް އެސޯސިއޭޝަންތައް އެބަހުރި، މިސާލަކަށް އެތުލެޓިކްސް ކަހަލަ އެއްޗެތި. ހަމަ ކުލަބުގެ ވޯޓު
ހިފަހައްޓަންވެގެން އެންމެ އިވެންޓަކަށް އެންމެ ކުއްޖަކު ބައިވެރިކޮށްފަ. މިސާލަކަށް 100 މީޓަރސް ދުވަން އެންމެ
ކުއްޖަކު ބައިވެރިކުރަނީ ކުލަބު ނަމުގައި. އެއޮތީ ކުލަބު ބައިވެރިވެފައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، ޙަޤީޤަތުގައި ދެން އަންނަ
އަހަރު ވެސް އޭނައަށް ވޯޓިންގ ރައިޓްސް ލިބޭނެ. އެހެންވީމާ، އެންމެ ކުޅުންތެރިއެއް ތަމްސީލުކޮށްގެން އެ ވޯޓު
ވެސް ހިފަހައްޓާފައި އެބަހުރި އެތުލެޓިކްސްކަހަލަ ބައެއް ކުޅިވަރުތަކުގައި. މިސާލަކަށް ޓޭބަލް ޓެނިސް ކަހަލަ އެއްޗެހި.
ކުލަބު ނަމުގައި ނިކުންނަނީ ހަމަ އެންމެ ކުޅުންތެރިއަކު ކުޅެން. އެގޮތަށް ވެސް އެބަ ހުރޭ މީގައި ކަންތައްތަކެއް
ހިނގާފަ. އެހެންވީމަ، އެ ހުރިހާ ކުޅިވަރަކަށް ބިނާކޮށްފައި މި ގާނޫނާއި ގަވާއިދާ މި ހަދަންޖެހެނީ. އެހެންވީމާ، މިއީ
ފަސޭހަ ކަމެއް ނޫން. މި 17 އެސޯސިއޭޝަން ބަލަހައްޓަމުން، އަނެއްކާ ކޮންމެ ކުޅިވަރެއް އެބަ އިނދޭ
އިންޓަރނޭޝަނަލް ބޮޑީއަކާ ގުޅިފަ. އޭގެ ގަވާއިދާ އެއްޗިހިތައް އެބަ ބަލަންޖެހޭ. އެއާ ފުށުނާރާ ގޮތަކަށް އެބަ
ބަލަންޖެހޭ. އެހެންވީމަ، މިއީ ފަސޭހަ ފަސޭހަ ކަމެއް ނޫން މިއީ. މިއީ ވަރަށް ފަސޭހަވާނެ ބުނެލާފައި، މި
ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސްޕޯޓްސް މިއީކީ އެއްވެސް މީހެއް ނޫނޭ. މިނިސްޓަރު މިއީ އެއްވެސް އެއްޗެއް ދަންނަ މީހެއް
ނޫނޭ. ވަރަށް ފަސޭހަވާނެ އެހެން ބުނެލަން. އަޅުގަނޑަކީ ހަމަ ފުޓުބޯޅާގައި ތަރައްޤީވެގެން މިހާތަނަށް ރާއްޖޭގެ އެންމެ
ގިނަ ޓީވީ ޕްރޮގްރާމްތަކަށް ވާހަކަދެއްކި އެކަކަށް ވާނެ. އަޅުގަނޑު އުމުރުން މިހާ ދުވަސް މިވީ ހަމަ ފުޓުބޯޅައިގައި
އުޅެގެން. އަޅުގަނޑަކީ ހަމަ ފުޅުބޯޅަ އެބަ ފެނޭ، ހަމަ މިހެން ކުޑަކޮށް އިންދާ ފެންނަ ބޯޅައެއް މިހާރު ބޮޑުވެގެން މި
އުޅެނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ޔަޤީނުން ވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ ކޮންމެ މީހަކާ ވެސް ވާހަކަދައްކާނަން
ފުޓުބޯޅައާ ބެހޭގޮތުން. ހަމަ ރާއްޖޭގެ ތާރީޚު ވެސް އަޅުގަނޑު ބުނާނީ ހަމަ ބޮޑުބައި އެނގޭނީ، ދެން އަޅުގަނޑަށް
ވުރެ ސީނިއަރ ވާނެ އިބްރާހީމް އިސްމާޢީލް. އެހެންވީމަ، ތަންކޮޅެއް ބޮޑު ބައި އެނގިދާނެ. އެހެންނަމަވެސް،
އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ފުޓްބޯޅަ އަޅުގަނޑު ބުނާނީ ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް އެނގޭނޭ އަޅުގަނޑަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
38

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ނިންމާލުމުގެ ކުރިން އެންމެ ވާހަކައެއް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އެބަޖެހޭ. މިތަނުގައި
ކޮމިޓީގައި ދެކެވުނު ވާހަކަ އަޑުއައްސަވަން ތިއްބަވާ ބޭފުޅުންނާއި އަދި އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި ކޮމިޓީގައި
މިދެންނެވިހެން ދެކެވިފައި ހުރި ވާހަކަ އޮޅުމެއް އަރާފާނެތީ ސާފުކޮށްދޭން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ ވާހަކައެއް. މި
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީން ގާނޫނާ ޚިލާފު ކަމެއް އަޅުގަނޑު މި ގޮނޑީގައި އިނދެގެން ނުހިނގާނެ. މި
ކޮމިޓީއަށް ގާނޫނީ ގޮތުން ނުލިބޭ ބާރެއް ބޭނުންކޮށްގެން އެއްވެސް ނިންމުމެއް ވެސް މި ކޮމިޓީއަކުން ނުނިންމާނެ
އިނގޭތޯ. އަދި ނިންމާފައެއް ވެސް ނެތް. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 99 އާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 156 ވަނަ
މާއްދާގެ ދަށުން މި ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅިގެން ބަލާ މައްސަލައަކާ ގުޅޭގޮތުން ވަކި ކަމެއް އިނގޭތޯ، އެ މައްސަލައާ
ގުޅޭގޮތުން ވަކި ކަމެއް ކުރުމަށް އެދުމާ އަދި ކުރުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ ބާރު ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން މި ކޮމިޓީއަށް ލިބިދޭ. އެ ބާރުގެ ދަށުން މި ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން
ހުށަހަޅުއްވާ ތާއީދުކުރައްވައިގެން ވޯޓަކުން ނިންމި ނިންމުމެއް ޔޫތު މިނިސްޓަރު އަރިހުގައި މި ކޮމިޓީއަށް
އެފް.އޭ.އެމްއާ ގުޅޭގޮތުން ހުށަހެޅިފައި ހުރި މައްސަލަތައް، ބައިވަރު މައްސަލަތަކެއް ގާނޫނާއި ގަވާއިދުގެ މާއްދާތަކަށް
ރިޢާޔަތްކޮށް އަދި މި މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ހުށަހެޅުއްވީމަ އެ މައްސަލަ ބަލައި ނިމެންދެން، އެ
މައްސަލަ ބަލަމުންދަނިކޮށް އެ އިންތިޚާބު ބާއްވައިފި ކަމަށް ވާނަމަ، މައްސަލައިގައި ފާހަގަކޮށްފައި އެހެރަ ގޮތަށް
ގާނޫނާއި ޚިލާފު ކަންކަން ހުއްޓާ އިންތިޚާބު ބާއްވައިފި ކަމަށް ވާނަމަ، އިޔާދަނުކުރެވޭނެ ބައެއްގެ މަސްލަޙަތު
ގެއްލުމުގެ ފުރުޞަތު އޮވެދާނެ ކަމަށް މި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަށް ގަބޫލުކުރެވޭތީ، މިނިސްޓަރު އަރިހުގައި އެދެން މި
ކޮމިޓީން، އަމުރެއް ނެރުނީކީ ވެސް ނޫން. މި ކޮމިޓީއަށް ބާރު ވެސް ލިބިގެންވެ އަމުރު ނެރެން ވެސް. އަދި މި
ކޮމިޓީއަށް ފުލުހުންގެ މައްޗަށް ވެސް އަމުރު ނެރެވިދާނެ ކޮމިޓީން ބަލާ ކަމަކާ ގުޅޭގޮތުން. ވަކި ކަމެއް ކުރަން ނުވަތަ
ނުކުރަން ވެސް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ދަންނަވަން މިއުޅޭ ވާހަކައަކީ، މި ކޮމިޓީން ނިންމާފައި އޮތް ނިންމުމަކީ އެއީ
އެއްކަލަ ގާނޫނީ ބާރު، ވަކި ބައެއްގެ ގާނޫނީ ބާރު ކެނޑޭ ގޮތަކަށް ކަމެއް ނިންމާފައި އޮތީއެއް ނޫނޭ. ދެކެވުނު
ވާހަކައަށް އޮޅުންއަރާފާނެތީ އަޅުގަނޑު މި ސާފުކޮށްލަދިނީ. މި ކޮމިޓީއަކުން ގާނޫނާއި ޚިލާފު ނިންމުމެއް ނިންމާފައި
އެއްވެސް ތަނަކަށް އަންގާފައެއް ނުވާނެ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކު ރިއްޔާ. މިހިސާބުން ކޮމިޓީ ނިމުނީ.
____
39

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 ޖުލައި 2020
40